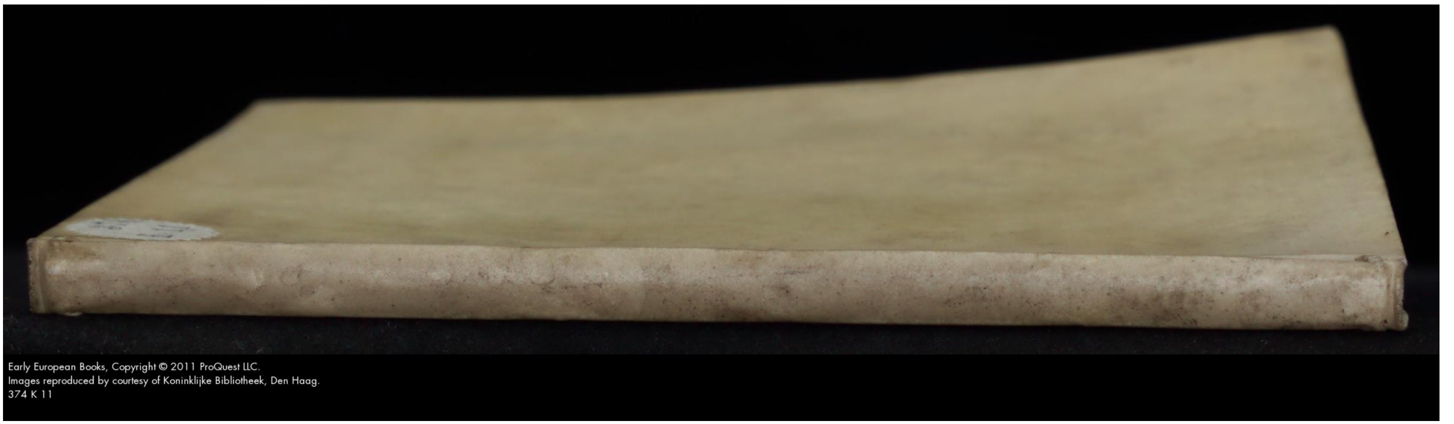
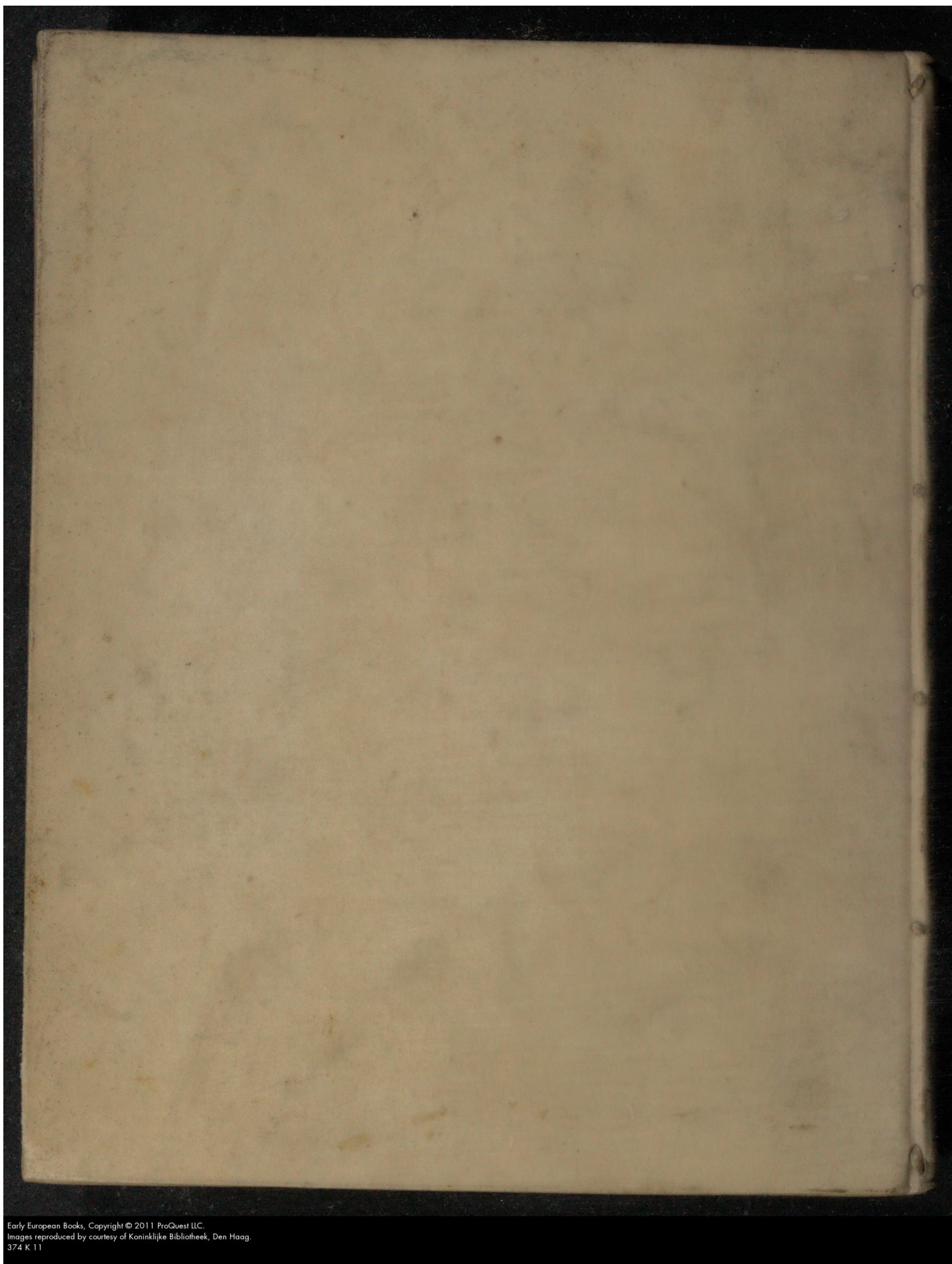
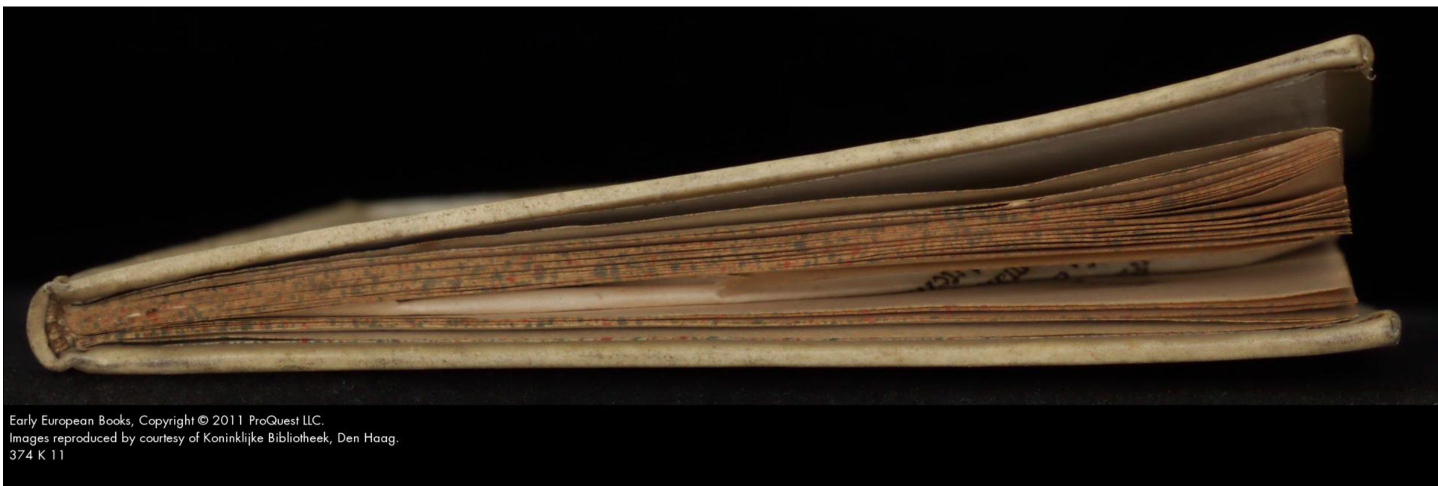
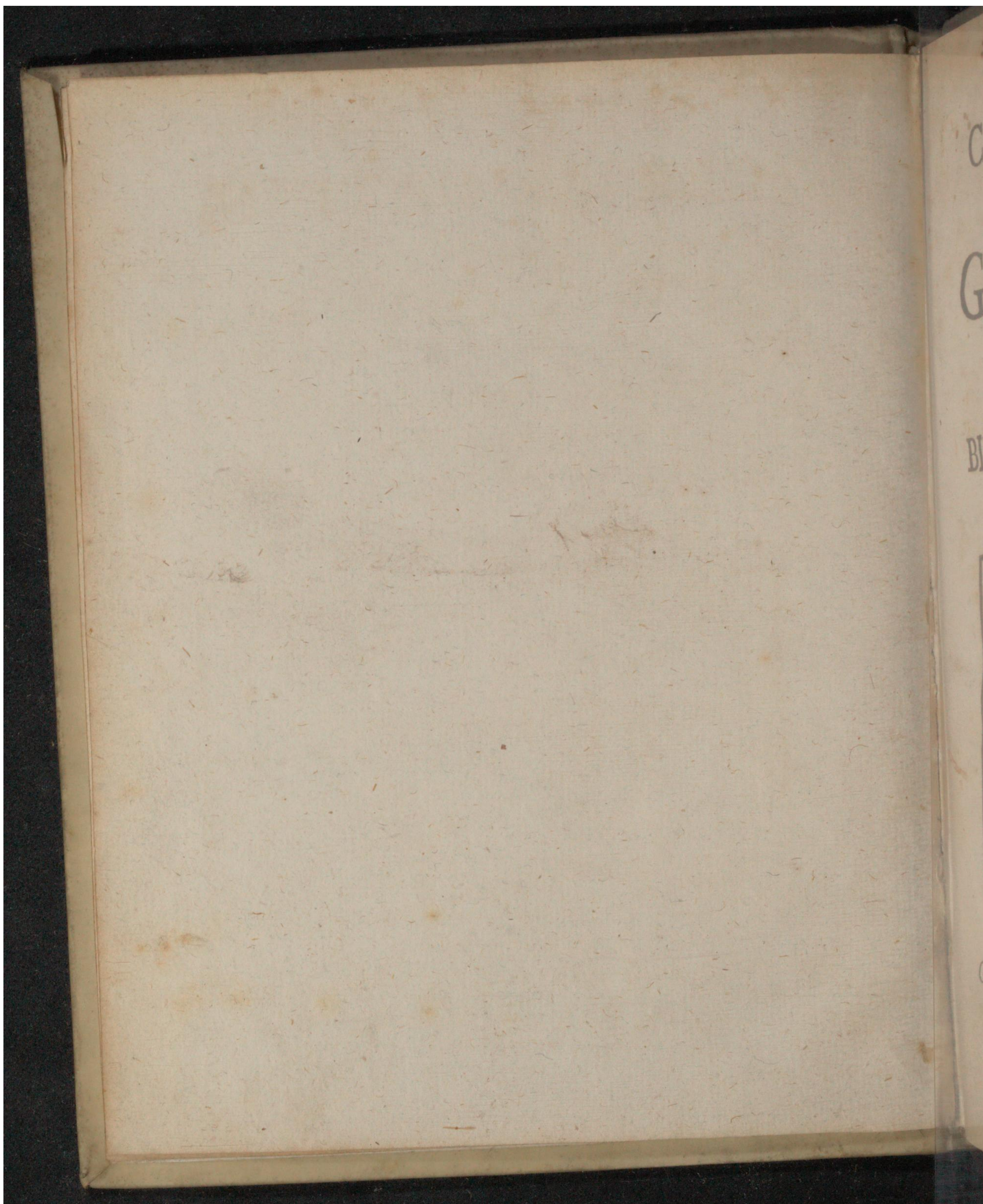

ADVYSEN, CERTIFICATIEN, Ende GEWYSDENS:

Rakende het vergoeden van de Schade die de BINNELANDTZE SCHEPEN Malkanderen komen aan te doen.

In 's GRAVEN-HAGE,
Gedrukt by *Levijn van Dijck*, Boek-drukker woonende op de Burgwal by de Luytersche Kerk, in de nieuwe Amsterdamsche Drukkerye, 1669.

Bedenckelijcke Redenen, over

het In-zeylen en Beschadigen van de Binnenlandts-varende Schepen, inghestelt by G. J. Kooch, *Voor desen Overman van het Binnelandts-vaerders Gilde, ende naderhandt Commissaris vande Binnelandtse Beurt-Schepen tot Amsterdam, ter occasie dat in den Jare* 1656. *een ledig Schip van Hoorn, komende van Sparendam, by de hooge Noort in de grondt hadde geseylt een Schip van Amsterdam geladen met Granen, en den Schipper daer over by den Koopman tot Amsterdam voorsz, in Proces was getrocken tot vergoedinge van sijne schade: waer inne den voornoemden Schipper sustineerde ongehouden te wesen, ende de Gilden van verscheyde Steden haer selven voor hun-lieder interest metten selven Schipper hadden gevoeght.*

'Is seecker, dat in gevalle men soude willen sustineren, dat by ongeluck twee Schepen malkanderen in de gront seylende, de Schipper, wiens Schip behouden ware, oock soude moeten dragen aen de schade van 't bedorven Koopmans goet, dat de Schippers daer-en-tegen wederom souden moeten genieten de Avaryen ende voordeelen, die hun in het beschadigen der Schepen (volgens de Zee rechten) souden competeren,

teren, 't welck noyt over de Binnen-vaert in gebruyck geweest heeft, hoe groote schade de Schippers aen hunne Schepen hebben geleden.

Maer heeft yder Koopman tot noch toe sijne goederen, beschadight ofte onbeschadight sijnde buyten schulde van de Schippers, ontlost, mits alleen betalende de behoorlijcke Vracht ende Thollen: dragende yder sijn eygen schade.

De Avarye soude voor de BinnelantseSchippers wel proffijtelijck, maer voor den Koopman schadelijck sijn: vermits de Schippers hier menighmael schade lyden, daer het Koopmans goet geen hinder af en heeft. En soude oock niet practicabel sijn sonder groote prejuditie ende nadeel van de Binnen-lantsche negotie,

Want om de Repartitie van al sulcke schade te maecken, ende over Koopmans goederen te verdeelen, soude moeten volgen, dat de Schepen ende ingeladen Goederen souden moeten werden opgehouden ten aenschryvens aen de Eygenaers gedaen, om van yder Koopman sijn goederen getaxeert ende in repartitie gebracht te werden.

Ende alsoo veele Goederen herwaerts in commissie ghesonden of alhier in commissie gekocht sijnde, in Brabandt, Vlaenderen, in 't Landt van Luyck, Artoys, Henegouwen, als anders sijn 't huys behoorende; soude daer uyt volgen, dat door het langh belet de Goederen souden bederven, ende na behoorlijcke tydt aen de Merckt komende, tot groot verlies souden moeten verkocht worden: gelijck by de Zee-varende Schepen dickwils is bevonden,

Ende alsoo dan seecker is, dat de Binne-schippers het voordeel der Avaryen noyt hebben genoten, soo waer 't buyten reden, dat men de Schippers soude belasten, om 't bescha-

ſchadighde Koopmans goet (buyten hnnne ſchult) te helpen dragen.

Ende dewijle dagelijx door de menighvuldigheyt van Schepen, enghte der Revieren, verloop ende verſchuyringe der Sanden, veel ſchade aen de Binne-lantſche Schepen is geſchiedende, die men met fatſoen in de avarye ſoude konnen brengen, ſoo ware van noode in yder Stadt dienaengaende een Rechter-huys te ordonneren, die alleen genoech ſouden te doen hebben, om diergelijcke ſaecken af te handelen,

Ten is oock de meininge van ſijn Keyſerlijcke Majeſteyt, of Koninck Philips noyt geweeſt, de Binnenlants-vaerders te beneficeren met d'Avarye der Zee-vaert: conſequentelijck oock niet te beſwaren met 't gene hun tot nadeel ſoude ſtrecken: want in de geheele Zee rechten niet een woort dienaengaende wort aengeroert.

Ende of ſchoon de Advyſen van de Heeren Advocaten Mr. Jan de With, ende Mr. Pieter Kloeck contrarie ſuſtineren, funderende 't ſelve op het 46. 47. en 48. *Art. van d'Ordonnantie van Keyſer Karel* ende op het 1. 2. en 3. *Art. van deſelve Ordonnantie van Koninck Philips, wegen het beſchadigen der Schepen*, luydende als volght.

Of 't gebeurde, dat twee Schepen binnen of buytenslandts ſeylende, of op het Ancker leggende, malckanderen beſchadighden, dat de ſchade moet half ende half gedragen worden.

Soo ſuſtinere ick, behoudens het reſpect van de voorſz twee Advocaten, dat ſy hun daer in verabuſeren, ende moet alleen verſtaen worden van Schepen by der Zee varende, die oock moeten Binnens-landts komen, om hun Haven te winnen.

Want in gevalle niet gestelt waer, binnen of buytens-lants seylende of leggende, soude altoos in twijffel ghetrocken worden of de Schepen uyt de Zee komende binnen de 1. 2. of 3. ton, of in de Zuyder Zee, de Zee rechten souden subject sijn of niet.

Maer dat geensins de Binnen-vaerders gedacht sijn in het maecken van ghemelte Zee rechten blyckt uyt het Hooft van de *Ordonnantie op de Zee-rechten van Keyser Karel* luydende als volght.

Carel by der gratie Godts &c. Aenmerckende voort, dat wy der voorsz ordonnantie onse ondersaten vertrooft hadden, dat wy souden laeten uytgaen ende publiceren seeckere Poincten ende Artijckelen van costume *van Zeerechten*, grootelijcx dienende de Koopluyden, Schipperen, Visschers, Bootsgesellen, ende allen anderen (noteert) *hun ter Zee generende*.

Waer uyt klaerlijck te sien is, dat alleen over de Zee-varende, ende niet over de Binnelants-vaerders, (wiens naem oock eenighsins soude gedacht wesen) de voorn. ordonnantie gemaeckt is.

Blyckt oock by het 50. *Art. van de voorsz Ordonnantie van Keyser Karel*, inhoudende, Dat een Schip lichtende of eenigh goet in een Binne-lants Schip oversettende (want de Binne-lantse Schepen de lichters van de groote Schepen sijn) in geval het lichter Schip quam te verongelucken, de Schipper ongehouden is, alsulcke goederen te betaelen.

Ende in 't 10. *Artijckel van de Ordonnantie van Koninck Philips: Onder den Tit. van Schip-brekinge*, &c. Dat, indien de Goederen in alsulcken lichter of Binnelandts vaerder quamen te verongelucken, dat de schade daer af sal komen in

groote

groote Avarye, te weten van het ZeevarendeSchip, over Schip ende goet.

Sonder in een vande voorsz Artijckelen, noch in geheel de Zeerechten eenighsints de voorsz Lichter-schepen, of Binnelants-vaerders in 't minste met d' ordre der Zeerechten te beneficieren ofte te beswaren.

't Is oock sulx dat groot onderscheyt is, tusschen de Zeevarende, ende Binnelants-varende Schepen.

Een Schip by de Zee varende, wort door verscheyden Reeders gedaen maecken, uytgerust ende betaelt, daer af de Schipper presenteert het Hooft van dit corpus, dien het Schip als eygen wort toe vertrouwt, ende moet verantwoorden.

't Gaet anders met de Binnen-lantse Schippers, die het meerendeels sijn onvermogende luyden, die tot haer Schepen geen Reeders sijn hebbende; maer de selve sijn koopende op lange Scheeps dagen, om die allenckens met de winninge te betalen.

Die Reeder is aen een groot Schip, die is de proffijten en winninge deelachtig van dito Schip over sulx oock de schade subject. Die een Schip maeckt of verkoopt, op langhsame payen (gelijck met de Binnen-vaert in gebruyck is) heeft vorder geen proffijt te verwachten, maer verwacht alleen ten vervaldage de betalinge, die somtyts oock wel een Jaer of twee na het verloop van den tydt, door de slechte winninge betaelt wort, gelijck men dagelijcx noch siet gebeuren.

Soo valt een nieuwe questie voor: want alsoo de schade te vergoeden, niet vorder wort gereeckent, als de waerdye van het Schip sonder de Schippers of Reeders in hunne verdere Goederen te beswaren, soo is de vraeghe of een binnen

nen

nen Schipper oock meerder ſoude konnen verlieſen, als hy eygendom aen het Schip heeft.

Den timmerman of verkooper van het ſchip kan geen profſijten van het ſchip trecken. Over ſulcx moet oock geen ſchade verwachten, maer ſiet alleen op ſijn Hypotheeck, dat by hem, volgens ſijn kuſtinghbrief, op alle Havenen en Stroomen aenſpreeckelijck is.

Ende alſoo de ſchepen dickwils alle jaer ſoo veel verergeren, als de payen bedragen, die daer op betaelt werden, ſoo blyven, gelijck als gebeurt, de timmerman of verkooper de grootſte Eygenaers van de ſchepen.

Soo dan het ſchip voor de ſchade, als vooren, ſoude executabel ſijn, ſoude ſomtyts in 't verkoopen ſoo veel niet gelden, als den Timmerman of verkooper noch pretendeert, ende ſoude ſulx voor de ſchade der Goederen niet overſchieten, en de Schipper ſoude ontbloot ſijn van ſijn winninge; ende dickwils Vrouw en Kinderen in armoede gebracht.

Ende ſoude de Timmerman of verkooper van een binnen-ſchip in alſulcke gelegentheyt perijckel loopen om van hun Hypotheeck te konnen ontbloot worden: ende ſoude noyt geen ſchip op langhſame payen willen maecken nochte verkoopen.

Ende alſoo men van hondert Schippers naulijcx een vint, die de middelen heeft, om een ſchip met gereet gelt te doen maecken ofte te koopen, ſoude nootſaeckelijck volgen, dat de Schippers, om te minder perikel te loopen, hun met oude ende ſlechte ſchepen ſouden ſoecken te behelpen,

't Welck de neringe der Timmerluyden dapper nadeelig ſoude ſijn, ende den Koopman in 't verſenden van ſijn goederen,

deren, daer door veel meerder schade ende perikel subject werden.

Geen Timmerman ofte Verkooper van een Binnen-schip, sullen toe laeten, dat de Schipper een Zeevracht sal mogen aennemen, om buyten Duyns te varen ende hun Hypotheeck in perikel te stellen, sonder eerst betaelt te hebben de leste paye met de eerste, ofte suffisante borge gestelt te hebben, sijnde 't selve van oude tyden alsoo gebruyckelijck geweest: uyt welck out gebruyck klaerlijck blijckt, dat noyt in bedencken gekomen is, 't sy by den Timmerman, of Verkooper, van Binnen-schepen, dat hunne hypotheecken, dienaengaende eenigh perykel souden subject zijn.

Oock is mijn wel indachtigh, ende verklare oock 't selve seecker te zyn, dat voor veele jaren, mijn Vader (zijnde verscheyde maelen Overman van 't Gildt der Binnelandts-vaerders alhier geweest) die geleeft heeft over de 80 jaren, neffens andere Overluyden, voor Burgemeesters alhier met Eede bevestight hebben, dat, by hun gedencken, noyt geen ander ghebruyck, onder de Binnevaert geweest is, als dat twee Schippers malckanderen schade doende, de schade half ende half wordt gedragen, maer dat yder Koopman van de beschadighde goederen, sijn eygen schade ghedraghen heeft.

Diergelijcke Certificatie is by my ende andere Overluyden oock be-eedight den 24. September 1656. geregistreert in 't Copye-boeck van 't Schippers Gilde alhier tot Amsterdam.

Oock een Verklaringe door verscheyde Overlieden van 't Schippers Gilde van Enckhuysen, van dato den 7 Maert 1648. geregistreert als boven.

Oock een Verklaringe van de Deeckenen van 't Schippers Gildt tot Middelburgh in date den 28 December 1656 mede als boven geregistreert.

Oock een Vonnisse dienaengaende gewesen tot Enckhuysen den 29. December 1648. geregistreert als vooren.

Volgens de Aenteeckening der Overluyden in 't Memoriael-boeck, soo is in 't jaer 1611. oock gelijck Vonnisse, als boven, gewesen, doch is den *datum* niet aengeteeckent.

Ende vertrouwe vastelijck, dat, van *Keyser Carels* tijdt tot nu toe, geen exempel ter contrarie sal konnen bewesen worden.

Ende alvooren dat men de Binne-schippers met alsulcke nieuwigheyd soude willen belasten, diende eerst overdacht, hoe verre hem het selve soude uytstrecken.

't Soude *voor eerst* moeten komen op Wytschepen, Smal-Schepen ende al diergelijcke soorte van Schepen.

't Soude moeten volgen op Turf-ponten, Damloopers, Kagen, Rondt-Schuyten, Sandt-schuyten, Speel-Jachten, ende alles wat hem met Zeylen geneert.

Komen dan tot de Treck-schuyten, die met de Paerden getrocken werden, die de zeylende Schepen konnen beschadigen, ofte door de selve beschadight konnen werden.

Komen dan verder tot de Roey-schuyten, die de goederen, in veel Zeevarende Steden, van buyten uyt de Schepen halen, ofte weder na buyten aen de Schepen voeren.

In summa het soude hem uytstrecken tot de Melckschuyten incluys. Ende 't soude al moeten een kloeck verstandt zyn, dat daer tusschen een scheydinge soude konnen maecken, dat geen krakeel soude subject zijn.

Die dan eenighe nieuwigheydt desen aengaende soude wil-

willen invoeren, ſoude ſeeckerlijck arbeyden tot verweckinghe van veele krackeelen tuſſchen Koopman ende Schipper; tot verkortinge van de goederen in haer ſpoedige reyſe; ende tot groot beletſel van de Binnenlantſe Negotie.

Waeromme dan verders ſegge, tot beſluyt, dat de Articulen van de Zee-Rechten van *Keyſer Carel*, als van *Koninck Philips*, [hier voor geannoteert] ſegghende *Dat twee Schepen malkanderen beſchadigende, de ſchade moet half ende half gedragen werden* niet klaer leggen, noch volkomen Regel konnen geven, maer nootſaeckelijck een uytlegginge van nooden hebben. Want wordt in dit Artyckel van geen Goederen gedacht, maer alleen van de Schepen: ende ſoude dan na den uytterlijcken ſin, met het gebruyck der Binnelantſ-vaerders allernaeſt accorderen, dat ſchip tegen ſchip ſoude werden geſtelt, ſonder meer. *S*oo dan de beſchadighde Goederen door het behouden ſchip moeten gebeneficeert werden, volght klaer dat het behouden ende onbeſchadight Goedt, de geleden ſchade oock moet helpen vergoeden.

Ick heb oock hier over gheleſen de 40. *ende* 41 *Deciſie van de Heer Jac. Coren*, raeckende mede oock mijn voorſtel, of yemant meer ſoude konnen verlieſen, als hy aen 't Schip heredeert: alwaer de voorſeyde Artikelen worden geexamineert. Ende bevinde, dat den *Hoogen Raedt* ſich met de voorſz Artikelen niet heeft konnen behelpen, maer ſich nootſaeckelijck heeft moeten voegen na de Verklaringhen ende Getuygeniſſen, die van verſcheyde Koopluyden, wegens het gemeen ghebruyck dienaengaende ten voorſz proceſſe zijn vertoont geweeſt.

Soo ſuſtinere dan, ingevalle de Gerechten in ſoo gewich-

tigen sake (als zijnde het principale point der Zee-Rechten) hun na de getuygenissen van ervaren Kooplieden hebben gereguleerd, dat oock in de voor-verhaelde gelegentheden, gewegens de Binnelandtsche-vaert (als zynde van veel geringer conditie) de Verklaringe van soo veel oude Patronen, in verscheyde Steden van jonghs af in de Binnelandtsche vaert geoeffent, ende welcke over sulcks het gebruyck van dien seer wel bekendt is, oock behoordt in consideratie te komen, ende volgens dien de Binnelandtse gewoonte na het oude gebruyck te continueren.

Actum in Amsterdam den 5 Februarij 1660. *ende was onderteyckent*, Gerrit Jansz Kooch.

Dese saecke is soodanigh uytgevallen, dat den Koopman het Proces heeft laten steecken; Invoegen dat den Schipper geen schade heeft geleden. En was oock geen ander apparentie, dan dat de Decisie tot voordeel van den Schipper soude hebben gevallen.

Ad-

Advijsen van verscheyde voorname Rechts-Geleerden, dat de Binnelandze-Schepen niet schuldigh zijn te dragen in de Schade, die door Overzeylinge ofte diergelijcke ongelegentheden aen de inghelade Goederen ofte Koopmanschappen komt te werden geleden.

CASUS.

Komende met sijn Schip varen, op de Binnen-Stroomen, is door stilte ende kracht van de stroom, geraekt voor de boegh van het Schip van *B.* soo dat het selve Schip met d' ingeladen Goederen te gronde is gegaen: doch alles naderhandt geberght zijnde, is de voornoemde *A.* met *B.* geaccordeert over de Schade aen het Schip gedaen, ende een geruyme tijdt daer naer, hebben d'Inladers ende Eygenaers der goederen het Schip van *A.* in arrest genomen ende gecontendeert, dat hy oock gehouden soude wesen, de Schade, aen de Goederen geleden, te vergoeden, ten minsten voor de helft.

Quæritur quid Juris?

GEsien by den *Ondergeschreven* de bovenstaende *Casus*, ende gelet op de Vrage daer uyt voorgestelt:

Dunckt (onder correctie) dat *A*: naer Rechten noch Costume niet gehouden is tot Vergoedinge van de Schade,

aende voorsz Goederen geleden, om redenen, *Voor eerst*, dat naer de beschreven Roomsche Rechten kennelijck is, dat als het eene Schip het ander, buyten schult ofte versuym van de Schippers ofte Schips-gezellen, voor de Boegh komt ende niet en kan ontwyken, in soodanigen geval, den Eygenaer ofte Schipper van het aendryvende Schip, in geen vergoedinge van Schaden is gehouden, om redenen, dat het gene by ongeluk geschiet niemant geimputeert kan werden, volgens den Text *in l. Quæ fortuitis. 6. C. de pignorat. act.* ende sulx soo wert in *l. Quemadmodum. 29. §. 4. ff. ad l. Aquil.* uytdruckelijk geseyt: *si tanta vis navi facta sit, quæ temperari non potuit, nullam in dominum dandam actionem.* En wat belangt de Zee-Rechten, soo van *Wisbuy* als van *K. Karel*, ende *Kon: Philips*, ende van andere hier te Lande gerecipieert: by de selve wert mede niet bevonden, in reguarde van de goederen, van de voorsz Roomse Regten gerecedeert te zijn. Want *voor eerst* wert by het 50. *en* 51. *art. van de Wisbuyse Zee-Rechten*, alleen gesproken van schepen, en niet van Goederen; ende sulx alhier niet applicabel. Ende of schoon by het 70. *articul van de selve Zee-Rechten* mede gewag van de Goederen wert gemaekt, soo gaet echter het selve niet verder, als dat schip tegens schip, ende goet tegens goet wert gestelt, in soodaniger voegen, als daer wert gecalculeert: ende in 't minste niet gezeyt, dat de Schipper van het aenzeylende of dryvende schip, de schade aen het ander schip vergoet hebbende, daer-en-boven, tot vergoedinge van de schade aen de goederen geleden, gehouden soude zyn. Zynde mede het 46. *articul van de Zee-rechten van K. Karel* ende 1. *articul van Koningh Philips, sub tit. van Schepen die malkanderen beschadigen*, ten desen niet applicabel, al-

ſoo by de ſelve van geene goederen werdt gementioneert, maer alleen van ſchepen, die malkanderen beſchadigen, gelijck by de lecture van de ſelve articulen, ende inſcriptie van den titul conſteert ende blijckt.

Wel is waer, dat by coſtume, onder Koopluyden ende Zee-varende Luyden hier te Lande, is in ghevoert, ende met verſcheyden Gewysdens van de Hoven van Juſtitie bekrachtight, dat in gelegentheyt van overzeylingen, de ſchade aen de goederen geleden, ſoo wel vergoet moet werden, als aen het overzeylde ſchip, ende dat het behouden ſchip ende goet daer in naer rate moet dragen. *Neoſtad. Supr. Cur. Deciſ.* 48. *&* 49. *Coren Obſ.* 40. *ende* 41. Doch de ſaecke wel in geſien werdende, ſal bevonden werden, dat het ſelve in reguarde van de goederen niet ghefondeert is op de ghemeene beſchreven Rechten, ofte op de voorgeroerde Zee-rechten, maer alleen op de gewoonte onder de Koopluyden, ende Zee-varende Luyden, van langer handt gerecipieert, gelijck by de voorſz 41. *Obſerv.* in't lange ende breede is te ſien. Zynde de ſelve coſtumen geenſints extenſibel tot het cas ſubject. Want, behalven dat de ſelve alleen aengenomen zyn ende met Gewyſdens verſterckt, in reguarde van ſchade ter Zee, ten minſten tuſſchen ter Zee-varende ſchepen gevallen (van hoedanige ſchade de opgemelte Zee-rechten mede verſtaen moeten werden te ſpreecken, ſonder onderſcheyt, of de aenzeylinge geſchiet buyten ofte binnenſlants) ſoo wert oock niet bevonden, dat de ſelve coſtume, in reguarde van Binnelants-vaerders, of ſchade op de Revieren, ende Binne-wateren gevallen, oyt is aen genomen, ofte in practycke gebracht; maer wel in tegendeel, dat de ſchade, die de Binnelants-vaerders, by ongeluck, mal-

kan-

kander aen doen, in reguarde van de schepen tegens malkanderen werdt vergeleecken, ende by de respective Schippers half ende half werdt gedragen: doch dat de schade van de goederen voor een ramp werdt gehouden; gelijck, des noot, met verscheyde Vonnissen getoont soude konnen werden. Zynde 't selve op seer goede redenen gefondeert: als *voor eerst*, dat in cas alle schaden, sonder onderscheyt, die de Binnelantsche Schepen of goederen daer in geladen, over komen, by de Eygenaers van de aenzeylende schepen, ofte goederen daer in geladen, gedragen moesten werden, t'elckens in cas van schade, die door quaedt weder, gelyckheyt van schuttinge, enghte van de Revieren, ende verloop van stroomen dagelijcks voor vallen, de goederen, packen, ende pacquetten, op ende aen gehouden souden moeten werden, tot dat de waerde ingebracht, de schade begroot, de Avarye op gemaeckt, ende gereparticeert soude wesen; 't welck ten aensien van de veelheyt van de stuck-goederen, geringheyt van de waerde, absentie van de Eygenaers, ende apparente verderflyckheyt, niet practicabel soude zyn. Want behalven dat de Schippers daer naer niet souden mogen wagten, ende de goederen ondertusschen onbestelt souden blijven; soo soude oock, ter oorsaecke van de menichvuldigheyt van soodanige voorvallen, in yeder Stadt ende Plaetse, wel een particuliere Recht-banck van nooden zyn, om sulcke schade af te maken, in plaetse dat tot noch toe de goederen altijt aen de Eygenaers, ter aenkomste van de schepen, sijn gelevert, sonder yetwes tot de schade van de schepen te contribueren. Mits welcken oock niet redelijck soude zyn, dat de Schippers in de schade van de goederen souden moeten dragen. *Secundum naturam enim æquum est, commoda cujusque*

que rei eum ſequi, quem ſequuntur incommoda l. 10. *D. de R. J.*

Sulcks dat, geconſidereert, dat de Schippers ter ſaecke van ſchade, door ongeval gecauſeert (als boven geſeyt is) naer de Roomſche Rechten, niet aenſpreeckelijck en zyn, ende dat de Zee-Rechten, de Schippers, in reguarde van de goederen niet en belaſten, ende dat de ſelve Zee-Rechten alleen over Zee-varende ſchepen diſponeren, ende geëmaneert zyn, ten dienſte van de Koopluyden, Schippers, Viſſchers, Bootsgeſellen ende allen anderen (*nota*) hun ter Zee generende, gelijck by de inleydinge van het Placcaet van *K. Karel* is te ſien, ende dat de coſtume, waer van in de 41. *obſervatie van Cooren* werdt geſproocken, alleen concerneert de Koopluyden, ende Zeevarende Luyden, ende nopende de Binnelantsvaerders ſoodanigh gebruyck niet en wert gevonden; maer wel in tegendeel een contrarie gebruyck en ſpreeckwoort, *dat binnens-landts geen Avarye werdt gereeckent*; ende dat deſwegen niet alleen verſcheyde Verklaringen van de Overluyden ende Gildebroers, van het Binnelantsvaerders Gildt, mitſgaders Aenteyckeningen in der ſelver Memorialen werden gevonden; maer oock verſcheyde Vonniſſen, ſoo hier ter Stede, als elders geweſen; ſoo kan den *Ondergeſchreven* niet bevinden, dat de voorſz *A*: in eenige vergoedinghe van ſchade aen de goederen, in de *Caſus poſitie* gemelt, geleden, is gehouden.

Want behalven dat in Rechten groot reguard werdt genomen, *quo jure Civitas retrò in ejuſmodi caſibus uſa ſit. l.* 37. *ff. de legib.* ſoo ſtaet oock aen de Verklaringe ende Aenteyckeninge van de Over-luyden, ende Gildebroers van 't Binnelants-Vaerders Gildt veel te defereren; ten aenſien,

dat de binnenlantse Avarye de Binnelantsvaerders vorderlijck ende de Koopluyden ofte Eygenaers der goederen schadelijck soude zyn, ter consideratie de meeste schade aen de schepen geschiet, ende dat, in cas van binnelantsche Avarye, de goederen, als meest van waerdye zynde, het meest te dragen souden hebben; buyten het ongerijf, waer van hier vooren is gesproken,

Aldus geadviseert binnen Amsterdam desen 12 *October* 1663. ende was geteyckent.

CORN. HOP.

GEsien by de *Ondergeschreven* de bovenstaende *Casus*, mitsgaders de voorgestelde Vrage ende den Advyse by den Heer *Consulent* daer op gegeven:

Dunckt (onder correctie) gemerckt de Costumen by de 41. observatie van de Heer *Jacob Cooren* gemelt, alleenlijck spreekt van schepen den anderen, ter Zee, beschadigende; ende den *Ondergeschreven* niet en is gebleken, dat de selve Costume soude sijn ge-extendeert tot Binnelands-Vaerders;

Præterquam quod consuetudines & statuta (*maximè quæ sunt exorbitantia à jure communi*) *non patiantur interpretationem extensivam, sed strictè debeant interpretari, cum sint stricti juris. Præs. Everh. Consil.* 113. *Num.* 5. *Neguzant. de Pign & hypot. part.* 5. *num* 29. *circa fin. Nam quæ sunt stricti juris, strictè sunt interpretanda. Costal. ad l. centum Capuæ.* 8. *nu* 9. *& seq. ff. De eo quod cert. loc. & quidquid omissum est in verbis, habetur pro omisso. Jacob. Coren Observat.* 18. *num.* 5. *& per Authoritat. ibid. relat. Ita quoque correctoria juris* (als is de voorsz Costume) *limitatè & prout sequuntur, intelligi debent &*

sunt

sunt servanda in suis terminis , neque extenduntur ad alios casus aut res. Dec. in consil. 1. *num.* 22. *gloss. & comm. D.D. ad Authent. Quas actiones, Cod. de sacr. Eccles.* dat derhalven, by den gemelten *Consulent*, wel ende te recht is geadviseert; ons over sulcx daer mede conformerende, om redenen by den voorsz Advyse gededuceert.

Aldus geadviseert in Amsterdam, desen 23 *October des jaers* 1663. was geteykent.

D. Ypelaer. J. v. Hartoghvelt.

GEsien by den *Ondergeschreven* het vorenstaende *Casus*, ende gelet op het *Quæritur* daer achter gestelt.

Dunckt (onder correctie) by den Heer Advocaet *Cornelis Hop*, op het selvige *Casus* ende *Quæritur* wel ende den Rechten ende Gewoonte conform geadviseert te zijn, sonder dat den *Ondergeschreven*, in den tijdt van over de veertigh jaren, dat hy tot Amsterdam heeft gepractiseert, contrarie heeft sien verstaen ofte oordeelen, dat de Schipper, als het ongeluck op de Binnen-stroomen gevallen was, oyt vergoedinge voor de helft heeft gedaen, aen de Coopman, wiens goederen beschadight waren: my verder refererende tot de Redenen, Middelen ende Motiven, soo in het vorenstaende eerste als tweede Advijs van de Heeren Advocaten *Ipelaer* ende *Hartoghvelt*, geallegeert, daer mede conformere, *onderstont*.

Aldus geadviseert, binnen Amsterdam, den 31. October 1663. *ende was geteyckent*,

BEN. INGELS.

GEſien by den *Ondergeſchreven* het bovenſtaende *Caſus*, ende gelet op het *Quæritur* daer achter geſtelt.

Dunckt (onder correctie) by de voorſz Heeren *Conſulenten*, op het ſelve *Caſus* ende *Quæritur* wel ende den Rechten ende Gewoonte conform geadviſeert te zijn, ſonder dat den *Ondergeſchreven* in den tijdt van ſeven en veertigh jaren, dat hy alhier gepractiſeert heeft, het contrarie heeft ſien oordeelen. Refereert ſich vorders tot de redenen, middelen van Rechten, ende Motiven in de bovenſtaende Advijſen geallegeert, waer mede hy ſich is conformerende.

Aldus geadviſeert binnen Amſterdam den 2 November 1663. *ende was geteyckent*,

N. CATS.

GEſien by den *Ondergeſchreven* de bovenſtaende *Caſus-poſitie*, mitſgaders d'Advyſen van Rechtſ-Geleerden daer over gegeven, ende op alles gelet.

Dunckt (onder correctie) by d'opgemelte Heeren *Conſulenten*, rechtmatig ende volgens Uſantie geadviſeert te zijn, mij om Redenen ende Middelen van Rechten, daer inne gededuceert, met de ſelve opinie conformerende, ſonder dat den *Ondergeſchreven* geſien ofte gehoort heeft, dat geduyrende den tijdt van ontrent 17 Jaren, die hy, tot Amſterdam, ende daer te vooren noch ſeven Jaren te Hoof gepractiſeert heeft, in gelijcke *Caſus* of ſaeck, anders is geoordeelt of geſententieert gheworden. Staende mede inſonderheydt te conſidereren, dat *A*, weſende met *B* geaccordeert over de

ſchade

ſchade van het geſonckene Schip, te dier tydt, van nieman-
den wegens eenige verdere ſchade van d' ingeladene ende
gebleven Goederen, is aengeſproocken ; veel min dat eenigh
Arreſt op de Goederen in ſijn Schip geladen geweeſt ſijnde,
is ghedaen, maer heeft men hem de ſelve, ter gedeſtineerde
plaetſe, onbekommert, laeten voeren, ende aen die gene,
daer aen de ſelve wierden geaddreſſeert, uytleveren. En ſou-
de mitſdien ganſch onbillick ſijn, dat, naer verloop van een
geruymen tydt, ende dat hy geen regres of guarant tegens
d'Eygenaers van de geloſte ende overgegeven Goederen
ſoude konnen hebben, nu noch in de vergoedinge van de
verongeluckte Goederen ſoude gehouden ſijn, hebbende vol-
daen by accoort, 't gunt daer inne hy, particulierlijck, ten
regarde van ſijn Schip, was ghehouden: 't welck derhalven
nu met geen arreſt kan werden geincommodeert, uyt ſaecke
van een pretenſie, die d'Inladers van de verloren Goede-
ren, tot laſte van de Goederen, in 't behouden Schip geweeſt
ſijnde, vermeynen te hebben, die niet meer in handen
van *A* noch in ſijn Schip ſijn beruſtende: ende ſouden daer
over ſy luyden d'Eygenaers van d' uytgeladen en behouden
Goederen konnen ſoecken, als die al in de halve ſchade, bin-
nelants geſchiet, mede ſouden moeten dragen, des neen, ſoo
als hier vooren in 't breede is aengeweſen.

Aldus geadviſeert, binnen Amſterdam, deſen 5 *No-
vember* 1663 ende was geteyckent,
Paulus de Ligne. Paulus Biſſchop. Iacob de la Mine.

GEſien by d'*Ondergeſchreve* de vorenſtaende *Caſus* ende
Advyſen daer op gevolght, mitſgaders een Verklarin-
ge van xv. Koopluyden, hier ter Stede woonachtigh op den

3 *October* laest-leden, ende eenige andere Getuygen in dese lopende maent *November*, voor den Notaris *Gerrit Steeman* ende Getuygen gepasseert.

Dunckt (onder correctie) dat by de Heeren *Consulenten* de Rechten ende Practijck conform is geadviseert. Want indien de Inladers, tot laste van *A.* eenige Actie hadden, het moeste ofte uyt de *Roomsche Rechten*, ofte uyt *'s Lands Placcaten* ende andere gerecipieerde *Zee-Rechten*, ofte uyt een Costume sijn oorspronck ende fondament nemen. Maer de *Roomsche Rechten* statueren directelijck het contrarie *d l. 29. § 4. ff. ad l. Aquil. & alibi.* ende 's Lands Placcaten, ende andere gerecipieerde *Zee-rechten* spreecken van geen vergoedinghe der schade op de *Binnen-stroomen* gevallen, maer alleen van schade ter Zee, ofte wel door Zeevarende Schepen geschiet, gelijck den Heer *Hop*, by sijn Advys, seer wel, ende distinctelijck heeft aengewesen: waeromme het oock *Zee-rechten*, ende geen *Revier-rechten* werden genaemt;

Oock kan uyt de Ordonnantie op de Zee-rechten en by lecture van dien, klaerblyckelijck gespeurt werden, dat men daer alleenlijck in en ontrent de *Zeevaert* heeft willen ordre stellen, en niet op de Binnevaerten. Wel is waer, dat het voorsz *eerste Art. van Schepen die malkanderen beschadigen*, mentie maeckt *van Schepen binnen of buytenslants seylende*, maer dat heeft aldaer ende *Artyckel* 23 dese sin, dat de Zeevarende Schepen malckanderen altydt de schade moeten vergoeden, 't sy datse in Zee geschiet is, ofte datse in het in, ofte uyt seylen, of leggen Binnenslants is voorgevallen: 't welck daer op sagh, ende dese reden hadde, dat

dat men anders (indien het in dier voegen niet en was uytgedruckt) ſoude getwyffelt hebben, of ſelfs de Zee-ſchepen, binnenſlants ſijnde, deſe voorſz *Articulen* der *Zeerechten* ſubject waren, of niet; ſulcx dat dan de Inladers oock geen recht uyt 's Lants Placcaten, en vordere Zee-rechten konnende afmeten, ſoo ſoude dan een coſtume alleenlijck hun toevlucht ſijn: maer ghemerckt ſy daer van niet alleen geenſins en doceren, ja dat in tegendeel uyt de vorenſtaende Advyſen, als mede uyt de Verklaringe van vyftien Koopluyden, van het contrarie conſteert, ſoo volght dan, dat ſy den voorſz *A.* met onrecht inquieteren.

Aldus geadviſeert in Amſterdam, den 19 *Novemb.* 1663 *ende was geteyckent.*

P. V. GRACHT. J. Vander MERCT.

Extract

Extract uyt het Memoriael van't groote Binnelants-Vaerders Gildt der Stadt Amsterdamme,

ANno 1611 is gebeurt, dat een ledigh Schip, in't Y, een Bierschip in de gront seylde, ende al het Bier verderft. Den Brouwer sprack op de Schippers om sijn schade. Mijn Heeren Schepenen wesen de saeck aen goede Mannen. De Brouwer eyschte Sententie. Schepenen ontboden de Overluyden, met twee oude Overluyden, als Jan Miessen, ende Jan Perfect; vragende na de costume vande Binnelantsvaerders over de schade van overseylen. De Overluyden vertelden verscheyden Actien van sulcx, dat Binnelants geen Havery gereeckent en was; ende dat de Schippers, malkanderen groote schade gedaen hebbende, en des Koopmans Goet onbeschadight blyvende, soo haelt den Koopman dat goet naer hem, sonder eenige schade aen de Schippers te betalen: soo dat de Schippers noyt eenigh recht van Avery hebben genooten; maer de Schippers schade wordt tusschen haer beyden, half ende half betaelt: maer toch, seyden de Overluyden, willent mijn Heeren, als by der Zee, Avery verstaen, wy soudent goet houden voor de Schippers, die Binnelants varen. Neen voorwaer, seyden de Heeren Schepenen. Soo seyden de Overluyden: Wel mijn Heeren, soo kan 't oock geen reden wesen, dat de Schippers, nevens haer eygen schade, noch des Koopmans schade souden helpen dragen: maer soo in beyde Schepen goet waer, soo en waer ons bedenckens niet onbillick, dat de onbeschadigde Goederen tegen de verdorven Goederen in

Avery

Avery gebracht worden, mijn Heeren Schepenen docht dat niet onredelijck te wesen : ende sijn alsoo gescheyden. Onlancx daer naer is sententie gegaen, dat de Schippers malkanderen souden de schade der Schepen half ende half betaelen; ende den Brouwer, alsoo daer geen Goederen meer als verloren Bieren waeren, soude sijn schade alleen dragen. *Onderstont.* Aldus ge-extraheert uyt het Memoriael van het groote Binnelants-Vaerders Gildt der Stadt Amsterdam, sijnde gebonden in folio in schapen parquement, ende staende aldaer folio 12. ende is dit Extract, naer Collatie, daer mede accorderende bevonden in Amsterdam den 20 *September* 1663 t'oirconde *ende was geteyckent.*

G. STEEMAN,

Notaris Publicq.

Volgen nu verscheyde Verklaringen ende Certificatien tot de voorsz saecke dienende, ende eerst van de Schippers ende Koopluyden tot Dordrecht.

OP huyden den 10 September sestien hondert seven en vyftigh Compareerden voor my *Arent van Neten*, openbaer Notaris, by den Hove van Hollant geadmitteert, residerende binnen *Dordrecht*, ende in presentie van den ghetuygen naer ghenoemdt d'eersame personen *Govert Aryensen Kilvinger* ende *Ian Cornelissen Rot*, beyde van competenten ouderdom, tegenwoordige regerende De-

kens van 't *Groot Schippers Gilde* binnen deſer Stede, my Notaris bekendt: De welcke, ter inſtantie ende verſoecke van *Iacob Smits*, Schipper van *Nimmegen*, hebben geſamentlijcken getuyght, verklaerdt ende geatteſteert, mits deſen, by waere woorden, in plaetſe van eede, waerachtigh te zijn, dat van immemorialen tydt af, ende buyten geheugeniſſe van alle menſchen alhier binnen deſer Stede, voor een vaſt reght, gebruyck ende obſervantie geweeſt is, ende noch tegenwoordigh is: dat, ſoo wanneer op de Binnelantſe ſtroomen 't eene Schip het ander komt in te ſeylen, ofte ſchade aen te doen, dat in 't regardt van de ſchaden, toegekomen aen de voorſz beyde reſpective Schepen, gedragen ende betaelt werden, d' een helfte by den inſeylder ende d' ander helfte by den genen, die ingeſeylt is, ten wederzyden half en half; maer dat in regarde van de Goederen ofte Koopmanſchappen, ſoo de voorſz Schepen ingeladen hebben, ende mede door 't voorſz inſeylen komen beſchadight, bedorven ofte verloren te werden, by de reſpective Schippers ofte yemanden van beyden, nopende deſelve ſchade, 't zy ten deele ofte in 't geheel, niet wes werdt goetgedaen ofte betaelt, noghte de eygenaers van de ſelve Goederen ende Koopmanſchappen, dien aengaende eenige actie op de Schippers te pretenderen hebben: Alle 't welcke, zy Atteſtanten, deurgaens binnen deſer ſtede hebben weten gepractiſeert te werden, ſonder oyt het contrarie geſien ofte gehoort te hebben. Sluytende hier mede hunne verklaringe, ende preſenterende alle 't ſelve, des noot ende verſocht ſijnde, met ſolemnelen eede te beveſtigen.

Aldus gedaen ende gepaſſeert binnen *Dordrecht* voornoemt,

noemt, ter presentie van *Hans Maertensz van Peer*, ende *Hugo van Dijck*, Inwoonders alhier, als getuygen versocht: die de minute van desen, nevens de voorsz Attestanten, mede hebben onderteyckent. Datum ut supra: *onderstont*, Accordeert mette minute, My t'oirkonde *ende was geteyckent*,

A: van NETEN

Notaris Publiq 1657.

OP huyden den 15 dagh November 1663. compareerden voor my *Arent van Neten*, openbaer Notaris by den Hove van Hollandt geadmitteert, residerende binnen Dordrecht, ende in presentie van den getuygen naer genoemt, *Ian Iansz Kelck*, oudt Lvij Jaren, *Ian Simonsz Falloo*, out Lxj Jaren, ende *Dirck Huybertsz van Leyden*, oudt xlij Jaren, ofte elcks daer omtrent alle drie Schippers ende Borgeren deser Stede, my Notario bekendt, dewelcke, ter instantie ende versoecke van de Overluyden van 't groot Binnelandts-vaerders Gildt tot Amsterdam, Requiranten, hebben gesamentlijcken getuygt, verklaert ende geattesteert mits desen by ware woorden in plaetse van Eede, waerachtigh te zijn, dat, nu eenige Jaren geleden, sy Attestanten in haer respective schepen geladen hebbende, Koopluyden Goederen, ingeseylt zijn gheworden door andere Schippers, te weten, de voorsz *Ian Iansz Kelck*, in stilte komende zeylen omtrent Overschie; Item, de voorsz *Ian Simonsz Falloo*, legghende Cabel-vast aen 't Hooft van Bommel ende de voorsz *Dirck Huybertsz van Leyden* op

Ancker leggende in 't Lange rack in d'Yssel, soodanigh, dat haer Attestanten schepen in de grondt zijn gheraeckt, ende de in-gheladen Koopmanschappen veel bedorven: maer hebben sy Attestanten, nochte oock de Schippers, die de inzeylinge gedaen hadden, noyt helder ofte stuyver goedt-gedaen aen de Koopluyden, in 't regard van de ingeladen beschadighde Goederen: maer is soodanige schade in 't geheel alleen gedragen, ende gesupporteert by de selve Koopluyden in 't particulier, sonder dien-aengaende op de Schippers yets te pretenderen. Sluytende hier mede hare Verklaringe, presenterende alle 't selve des noot ende versocht zijnde, met solemnelen Eede te bevestigen.

Aldus gedaen ende gepasseert binnen *Dordrecht* voornoemt, ter presentie van *Adriaen Iansz Cuyter*, ende *Adriaen Claesz Borst*, Borgers alhier, als ghetuygen versocht, die de *Minute* van desen nevens de voorsz Attestanten mede hebben onderteyckent. Datum ut supra. *Onderstondt:* Accordeert mette Minute, My t'oirconde *ende was geteyckent*,

A. van NETEN,
Notaris Publijq. 1663.

OP huyden den 15. dagh November 1663. compareerden voor my *Arent van Neten*, openbaer Not. by den Hove van Hollandt geadmitteert, residerende binnen *Dordrecht* ende in presentie van de getuygen naer genoemt, d'eersame Personen *Ian Matthysz Bacx*, *Dionys Gysen*, *Pieter Cloens*, *Aernout Lova* ende *Symon Pietersz Cool*, alle Koopluyden hier ter Stede, ende hebben ten versoecke van de Overluyden van 't groot Binnelandts-vaerders Gildt

Gildt binnen de Stadt *Amsterdam* getuyght, verklaert ende geattesteert, hoe waer is, dat ſy ghetuygen reſpectivelijck nu veel Jaren herwaerts gehandelt ende genegotieert hebben langhs de Binnen-ſtroomen, ſoo op Brabant, Vlaenderen, als andere omleggende Plaetſen daer omtrent, ende dat tot verſcheyden malen gebeurt is, datter by ongeluck, ſoo van inſeylen als anders, ſchade is komen te vallen aen de Goederen, die by hen ghetuygen in de Binnelandts-varende ſchepen, gheladen zijn geworden: doch dat hen getuygen van ſoodanige geleden ſchade noyt eenighe vergoedinge door de Schippers is gedaen: gelijck ſy getuygen oock ſulcks noyt van de ſelve Schippers hebben gepretendeert: maer is ſoodanige ſchade by hen ghetuygen altijdt voor een ramp gehouden. Want ſy getuygen altijdt van verſtandt zijn geweeſt, ende oock als noch zijn, dat de Schippers inde ſchade aen de Goederen gevallen, niet en behooren te dragen uyt conſideratie, dat ſoo wanneer de Schippers eenige ſchade aen hare Schepen, door inzeylen of anders komen te lijden, de Koopluyden op de Binnen-ſtroomen handelende, volgens 't oudt ghebruyck, daer toe noyt yets zijn contribuerende, ghelijck hen getuygen oock noyt door eenige Schippers, die ſchade aen hare Schepen geleden hadden, een ſtuyver tot vergoedinge van ſoodaniſchade is afge-eyſcht, ende dat ſy getuygen, ſoo langh haer memorie ghedraeght, noyt anders, als hier boven ſtaet verhaelt, hebben ſien uſeren, noch practiſeren: alleen dat eenige van de Atteſtanten aen de Schippers, door wiens ingeſeylde ſchepen, ſy aen hare Goederen ſchaden geleden hebben, geen vrachten van de ingeladen beſchadighde Goederen hebben betaelt. Preſenterende ſy ghetuyghen

sulcks t'allen tyden (is't noot) met Eede te bevestigen.

Aldus gedaen ende gepasseert binnen *Dordrecht* voornoemt, ter presentie van *Adriaen Iansz Cuyter*, ende *Adriaen Claesz Borst*, Borgers alhier, als ghetuygen versocht, die de Minute van desen, neffens de voorsz Attestanten mede hebben onderteyckent. *Datum ut supra* onderstondt accordeert mette Minute, My t'oirkonde *ende was geteyckent*,

A. van NETEN,
Notaris Publijcq,

Certificatien van Schippers van Delft.

OP den 17 October 1657 compareerden voor my *Iohan van Ruyven*, openbaer Notaris, by den Hove van Hollandt geadmitteert, tot *Delft* residerende, present den ondergeschreven getuygen, *Maerten Colijns Graswinckel*, *Abraham Iacobsen Schuerwaerder*, ende *Gerrit Theunisz de Hey*, alle van competenten ouderdom, ende regerende Deeckens van 't groot ende kleyn Schippers Gilde binnen deser Stadt, dewelcke ter requisitie van *Iacob Smits*, Schipper van *Nimegen*, by ware woorden, in plaetse van Eede, getuyghden, hoe waer is, dat van allen tijden, ende buyten memorie van Menschen, binnen deser Stadt, voor een vast Recht is geobserveert ende gebruyckt geweest, 't geen op huyden noch in gebruyck ende observantie is, dat als op de Binnelandtsche-stroomen, het eene schip het ander komt te overseylen, ofte schade aen te doen, de schade die by beyde de schepen door 't overseylen werdt geleden, gedra-

dragen ofte betaelt wert de eene helft by den overseylder, ende de ander helft by den genen, die ingezeylt is, ten wederzyden half ende half: ende dat in regarde van de Goederen ofte Koopmanschappen, die in de voorsz schepen, geladen zijn, ende door 't voorsz overzeylen mochten beschadight, bedorven ofte verlooren werden, by de respective Schippers ofte yemant van beyden, ten aensien van de voorsz schade, in 't geheel ofte deel niets en werdt betaelt: ende dat de Eygenaers van de selfde Goederen ende Koopmanschappen dienaengaende op de Schippers, ofte ten laste van de selfde niets hebben te pretenderen. Gevende sy Attestanten voor redenen van welwetenschap, dat sy niet alleen 't gene voorsz is, invoegen hier voren verhaelt, altijdt soodanigh hebben sien ende hooren practiseren: maer dat sy oock dienaengaende menichten Exempelen hebben gesien. Wijders niet getuygende, presenteerden de Attestanten, 't gene voorsz, is des noot, nader te sullen verklaren.

Actum ter presentie van *Iohan van Veen*, ende *Laurens Block*, als getuygen ten desen versocht. Onder stondt *Concordat cum suo principali*, ende was geteyckent,

I. van RUYVEN,
Notaris Publijcq.

OP huyden den 27. October 1657. compareerde voor my *Schalkio vander Walles*, Notaris publicq. by den Hove van Hollandt geadmitteert, residerende binnen der Stadt *Delft*, ende ter presentie van de naer beschreven getuygen, *Balten Iansz van Duyn*, Schipper, ende tot drie

ma-

malen toe gewesene Hooftman van 't Schippers Gilde binnen deser Stadt, van competenten ouderdom, de welcke verklaerde voor de gerechte waerheydt, in plaetse van Eede, ten versoecke van *Iacob de Wit*, Schipper van *Nimmegen*, waerachtigh te zijn, dat binnen deser Stede, geduyrende sijne geheugenisse, voor een vast Recht, gebruyck, ende observantie geweest is, ende als noch is, dat soo wanneer op de Binnelandtsche-stroomen 't eene schip het ander komt inne te zeylen, ofte schade aen te doen, dat in 't regard van de schaden toegekomen aen de voorsz. beyde respective schepen, gedragen ende betaelt werden d'eene helft by den inseylder, ende d'andere helft by den genen, die inghezeylt is, ten wederzyden half ende half: maer dat in 't regard van de Goederen ende Koopmanschappen, die de voorsz schepen ingeladen hebben, ende die door 't voorsz inseylen worden beschadight, bedorven ofte vermist, by de respective Schippers, ofte ymanden van beyden, nopende de selve schade, 't sy ten deele ofte in 't geheel nietwes wert goedt ghedaen ofte betaelt: ofte dat de Eygenaers van de selve Goederen ende Koopmanschappen dienaengaende eenige actie op de schippers hebben te pretenderen. Voor redenen van wetenschappe ghevende, dat sulcks binnen deser Stadt altijdt is, ende als noch werdt gepractiseert, ende specialijcken, dat hem Deposant, als Schipper, selfs gebeurt is, dat hy tusschen *Dordrecht* ende *Gorcum* eenige Jaren geleden, soodanigh is ingezeylt, dat sijn schip sonck, innehebbende 's Landts Ammonitien ende andere Goederen, waer over hy Deposant, soo nopende de schade aen sijn schip, als innegescheepte voorsz Goederen proces voor den Ed. Gerechte der Stadt *Rotterdam* moveerde

die de ſaecke renvoyeerden voor Advocaten ofte Rechtſgheleerden binnen haer voorſz Stadt , ende wierdt by de voorſz Rechtſgeleerden, by uytſpraecke verſtaen , recht te zijn , dat de ſchade ter ſaecke van dien ghevallen, alleen (wat ſijn ſchip was aenbelangende) gedragen moſt werden half ende half: ende dat, voor ſoo veel de ingeſcheepte Ammunitie ende andere Goederen aengingh , egeen de alderminſte reſtitutie ofte vergoedinge en viel . maer dat die ſchade moſt ghedragen werden by het ghemeene Landt , die de Goederen toe quamen : ende heeft hy Depoſant als doen voor de ſchade in 't lichten van ſijn ſchip geleden, van het ſelve gemeene Landt in gelde ontfangen twee hondert guldens. Eyndigende hier mede ſijne Verklaringe, die hy, des noot ende verſocht zijnde, by Eede preſenteerde te beveſtigen, ende conſenterende hier van acte gemaeckt en gelevert te werden. Aldus gedaen ende verleden binnen Delft , ter preſentie van *Johannes Spoors*, ende *Johannes van Veen*, *Notaris Clercquen*, als getuygen: Onderſtondt : Accordeert met de Minute , onderteyckent by den Depoſant, Getuygen ende my Notaris, welck ick getuyge: ende was geteyckent,

J. van WALLES,
Notaris publicq, 1657.

OP huyden den 15. Julij 1657. compareerde voor my *Johannes Denis* ; Notaris publicq. by den Hove van Hollandt geadmitteert, op Delfs haven reſiderende, ende voor den ondergeſchreven getuygen *Arien Pieterſz Boey*, Schipper, woonende alhier op Delfs-have, zijnde van competenten ouderdom , dewelcke getuyghde ende verklaer-

de met ware Woorden in plaetse van Eede, ten versoecke van *Jacob de Wit*, woonende tot Nimwegen, hoe dat hy Deposant, ontrent drie jaer geleden, is komen varen door de Kille, geladen zijnde met Suycker ende Visch, ende dat hem doen op steve is gheloopen een seecker schip van Amsterdam, waer door hy Deposant, ende desselfs bevrachters hebben geleden de schade van ontrent twaelf a derthien duysent gulden, sonder dat daer oyt eenighe reparatie ofte restitutie van de Koopmanschap is ghedaen, veel min daer oyt actie over is geinstitueert. Compareerde mede *Marinus Anthonisz Sluys*, Koopman, mede alhier woonachtigh ende van competenten ouderdom, de welcke verklaerde, in manieren als vooren, dat eenigen tijdt geleden, Hy in Noordt-Hollandt heeft gekocht gehadt eenige quantiteyt Sout, dat hy Deposant door een Schipper hadde vermeent te doen brengen alhier op Delfs-have: maer dat het selve schip is overseylt door een ander schip, dat het neder sonck, ende hy genootsaeckt was, het selve schip te ontladen, ende een ander schip te huyren, omme het selve Sout daer in te laden, daer aen hy merckelijcke schade heeft geleden, sonder eenige vergoedinge van het ingeladen Sout ghenoten te hebben. Compareerde mede *Cornelis den Breems*, mede Schipper alhier, ende verklaerde mede (eenige jaren geleden) door een ander overzeylt te zijn geweest, mitsgaders oock een ander overzeylt te hebben, daer door schade te hebben gheleden, ende te hebben ghedaen, sonder van de in-ghelade Koopmanschappen oyt genoten, ofte betaelt te hebben, alsoo hun getuygen alle seer wel kennelijck is, dat in gevalle voorschreven, de gedane schade nimmermeer verder en werdt vergoedt, als die met in, ende over-

overzeylinge aen de ſchepen gheſchiedt. Eyndigende hier mede hare Verklaringen, preſenteerden ſy de ſelve (des noots ende verſocht zijnde) nader met Eede te ſtercken. Aldus gedaen ende gepaſſeert op Delfs-have, ter preſentie van *Willem den Boer* ende *Daniel Alma*, als ghetuyghen hier toe verſocht, die de Minute deſes, benevens haer Depoſanten ende my Notario mede onderteyckent hebben, datum *ut ſupra* Onderſtont, *Collata Concordat*. Quod atteſtor, ende was geteyckent,

J. DENIS.

Notaris Publicq.

Certificatien van Schippers en Koopluyden van Amſterdam.

WY Burgermeeſteren ende Regeerders der Stadt Amſterdam, doen kond eenen yegelijcken dient behoort, certificerende voor de waerheydt, dat voor ons gecompareert zijn, *Cornelis Dirckſz Haen*, oudt tachtigh jaren, ende *Iſaack Abrahamſen*, oudt vijftigh jaren, beyde Overluyden van het Groot Binnelandts-vaerders Gildt deſer Stede, ende *Gerrit Janſz Kooch*, oudt acht en vijftigh jaren, oudt Overman, ende tegenwoordigh Factoor ende Boeckhouwer van de Beurt-ſchipperen van dito Gilde op Gent, Zeelandt, ende Antwerpen, rechtelijck verdaeght, omme der waerheydt ghetuygeniſſe te geven, ten verſoecke van *Jan Jacobſz den Broeder* van Amſterdam, ende *Rutgert Lambertſz* van Weſel, beyde Veer-ſchipperen tuſſchen

 deſer

deser Stede ende Wesel : Ende hebben *Cornelis Dircksz Haen* ende *Gerrit Jansz* by solemnelen Eede , ende *Isaack Abrahamsz*, by ware woorden, in plaetse van solemnelen Eede, verklaerdt, getuyght ende gedeposeert, hoe waer is, dat van oude tijden , en soo langh hun gedencken mach, altoos in gebruyck ende observantie is geweest , dat in het bevaren van alle Binnen-lants-stroomen , 't sy Beurt-schippers of andere, alle schade, die de Schippers malkanderen zijn doende ofte den Schipper aen sijn Schip over komt , alleen door de Schipperen moet gedragen worden, sonder dat de Koopmanschap daer in geladen, eenighsints daer mede wordt belast: dat daer tegen , wanneer de Goederen, door inzeylen, qualijck sitten, verhoolen ofte subite lecken , ofte eenige andere ongelucken komen beschadight, nat, bedorven ofte uytgeleckt te zijn , dat sulcks geensints komt ten laste van den Schipper, maer dat den Koopman daer af ghehouden is, de vrachten te betalen. Ende voor soo veel aengaet de cautie, die de Marckt-schippers moeten stellen,dat die alleen gefondeert is op de getrouwigheydt van de Schipperen , dat de Goederen by haer toe doen niet en sullen beschadight ofte vermindert werden. Gevende voor redenen van wetenschap, dat sy-luyden dickwils over alsulcke questien zijn geroepen geweest, ende als Overluyden de saecke alsoo hebben gehant-haeft ; *Soo waerlijck most hen getuygen Godt Almachtigh helpen.* Des t'oirkonde deser Stede Zegel ten saecken hier onder gedruckt den 23 September , Anno 1656. Was onderteyckent , *D. Schaep* , daer neffens stondt het Zegel der voorsz Stadt Amsterdam ghedruckt in groenen Wassche.

OP huyden den 31 October, ende eenige dagen daer aen volgende, Anno 1663. compareerden voor my *Gerrit Steeman*, Notaris Publicq. by den Hove van Hollandt geadmitteert, t'Amſterdam reſiderende, in preſentie van de naebeſchreven getuygen, d'EE. Srs. *Frederick de Bucker*, oudt 58 jaren, *Dionijs de Glabbais*, oudt ontrent 51 jaren, *Balthaſar Schouten*, oudt ontrent 44 jaren, *Guilliam van Pradellis*, oudt ontrent 40 jaren, *Ignatius van Hontſom*, mede ontrent 40 jaren, *Michiel Cock*, oudt ontrent 35 jaren, *Hendrick de Coſter*, oudt ontrent 40 jaren, *Alexander Colve*, oudt ontrent 38 jaren, *Philippo de Surmont*, oudt ontrent 38 jaren, *Pieter Morrel*, oudt ontrent 55 jaren, *Guilliaume le Febure*, oudt ontrent 32 jaren, *Gillis Minuict*, oudt ontrent 42 jaren, *Chriſtiaen van Werwijcken*, oudt ontrent 40 jaren, *Pieter de Schilder*, oudt 53 jaren, ende *Aernout de Schilder*, oudt 47 jaren, alle Koopluyden hier ter Stede, ende hebben ten verſoecke van de Overluyden van 't groote Binnelandts-vaerders Gildt alhier getuyght, verklaert ende geatteſteert, hoe waer is, dat ſy getuygen reſpectivelijck, nu veel jaren herwaerts, gehandelt ende genegotieert hebben langhs de Binnen-ſtroomen, ſoo op Brabant, Vlaenderen, als andere omleggende Plaetſen, daer ontrent, ende dat, tot verſcheyden maelen gebeurt is, datter by ongeluck, ſoo van inſeylen, als anders, ſchade is komen te vallen aen de Goederen, die ſoo by hen ghetuygen, als andere, in de Binnelandts-varende ſchepen geladen zijn geworden. Doch dat hen getuygen van ſoodanige geledene ſchade, noyt eenige vergoedinge door de Schippers is gedaen: Gelijck ſy getuygen oock ſulcks noyt van de ſelve Schippers hebben gepretendeert, maer is ſoodani-

ge ſchade by hen getuygen altijdt voor een ramp gehouden: want ſy getuygen altijdt van verſtandt zijn gheweeſt, ende oock als noch zijn, dat de Schippers in de ſchade, aen de Goederen gevallen, niet en behooren te dragen, uyt conſideratie, dat, ſoo wanneer de Schippers eenige ſchade aen hare ſchepen, door het inzeylen ofte anders komen te lyden, de Koopluyden, op de Binnen-ſtroomen handelende, volgens 't oudt gebruyck, daer toe noyt yets zijn contribuerende, gelijck hen getuygen oock noyt door eenige Schippers, die ſchade aen hare ſchepen geleden hadden, een ſtuyver tot vergoedinge van ſoodanige ſchade is afghe-eyſcht, ende dat ſy getuygen, ſoo lange hare memorie gedraeght, noyt anders, als hier boven ſtaet verhaelt, hebben ſien uſeren noch practiſeren. Preſenterende ſy getuygen ſulcks t'allen tyden (is't noot) met Eede te beveſtigen. Aldus gedaen binnen Amſterdam, ter preſentie van *Balthaſar Spaeroogh*, ende *Pieter Prins*, als getuygen hier toe verſocht.

OP den 9 November daer aen volgende, des ſelven jaers 1663. compareerden voor ons Notaris en getuygen *Gerrit Janſz Kooch*, oudt ontrent 65 jaren, Commiſſaris van de groote Binnelantſche Beurt-ſchepen, ende *Roelof Dirckſz Fruytſchael*, oudt ontrent 47 jaren, hem generende om der Koopluyden Paſpoorten, op het Comptoir van de Convoyen ende Licenten alhier te bevorderen, dewelcke hebben mede, ten verſoecke als vooren, getuyght, verklaert ende geatteſteert, hoe waer is, dat ſy getuygen ſeer wel kennen, alle de Koopluyden in de bovenſtaende Atteſtatie vermelt, ende dat ſy wel weten, ende oock dagelijcks by experientie ſien ende bevinden, dat het al te ſamen van de voor-

voornaemste ende gequalificeertste Koopluyden ende Negotianten zijn, die van dese Stadt, langhs de Binne-stroomen, op de Quartieren van Brabant, Vlaenderen, ende andere omleggende Plaetsen, daer ontrent, zijn handelende. Gevende sy ghetuygen voor redenen van wetenschap, te weten, de voorsz *Gerrit Jansz Kooch*, dat hy in sijn Comptoir alle de Goederen moet noteren, ende aenteyckenen, die met de Beurt-schepen naer de voorsz Quartieren van Brabandt ende Vlaenderen werden versonden, gelijck hy oock moet opschrijven de namen der Koopluyden, van de welcke de voorsz Goederen komen, ende aen wien de selve gesonden worden, ende de voorsz *Roelof Dircksz Fruytschael*, dat hy, als voren, ordinaris alle de Paspoorten van de Goederen, mette voorsz Beurt-schepen naer de voorsz plaetsen versonden werdende, voor de Koopluyden ter Convoye alhier haelt, ende bevordert, ende dat sy getuyghen respectivelijck daer uyt wel konnen sien ende bespeuren, wie dat de meeste Goederen naer de voorsz plaetsen is sendende: Presenterende sy ghetuygen, sulcks t'allen tyden (is't noot) met Eede te bevestighen. Aldus gedaen binnen Amsterdam, ten dage, jare, ende ter presentie als boven: Onderstondt: Accordeert met de Minute, by my, ende was geteyckent.

J. STEEMAN,

Notaris Publicq.

WY Burgermeesteren ende Regeerders der Stadt Amsterdam, doen kondt eenen yeghelijcken, dient behoordt,

hoordt, certificerende voor de waerheydt, dat voor ons gecompareert zijn, *Gerrit Jansz Kooch*, oudt ontrent 65 jaren, Commissaris van de groote Binnelandtse Beurt-schepen, ende *Roelof Dircksz Fruytschael*, oudt ontrent 47 jaren, rechtelijck verdaeght, om der waerheydt getuygenisse te geven, ten versoecke van d'Overluyden van 't groote Binnelandts-vaerders Gildt, ende hebben by solemnelen Eede verklaert, getuyght ende gedeposeert den inhoude van hunne Verklaringe, begrepen in de vorenstaende Attestatie, hun door den ondergheschreven Secretaris voorghelesen, waerheydt te zijn, ende daer by te persisteren: *Soo waerlijck moste hun Deposanten, Godt Almachtigh helpen*. Actum in Amsterdam den 12 November 1663. ende was geteyckent,

N. WITSEN.

Certificatien van Schippers en Koopluyden van Rotterdam.

OP huyden den 17 Julij, Anno 1657. compareerden voor my *Jacob Delphius*, Notaris publicq. by den Hove van Hollandt geadmitteert, residerende tot Rotterdam, ende voor de naergenoemde ghetuygen *Wouter Jacobsz Koenen*, *Cornelis Dircksz Thoen*, ende *Ian Cornelisz Versluys*, alle drie jegenwoordigh Hooftluyden van het groot Schippers Gilde binnen deser Stadt Rotterdam: wesende al te samen van competenten ouderdom, ende verklaerden by haer Mannen waerheyt, in plaetse van Eeden, ter requisitie ende versoecke van *Iacob Willemsz de Wit*-, Schip

per

per van Nimmegen, waerachtigh ende hun Deposanten wel bewust ende kennelijck te zijn, alhier binnen Rotterdam, nochte oock tot Amsterdam, geen gebruyck, ordre ofte observantie te zijn, dat soo wanneer op eenige Rivieren ofte Stroomen twee ofte meer Binne-Schippers den anderen ontmoeten ende beschadigen, zoo dat ook d'een of d'ander Schipper sijn inhebbende Koopluyden Goederen, daer door, of bedorven of verlooren, of eenigsints beschadigt werden, dat de Koopluyden, Eygenaers der ingeladen Goederen, dan de schade konnen pretenderen ofte mogen verhalen tot laste van den Schipper, door den welcken de schade geschiedt ofte veroorzaekt zoude mogen zijn, nochte ook niet tot laste van den Schipper die deselve in had; maer dat, gelijk de Koopluyden, in-laders der Goederen, noyt yets komen te geven ofte betalen tot reparatie van de schade van 't Schip, alzoo ook de Schippers weder niet gehouden zijn, om te helpen dragen aen de schade der Koopluyden Goederen, alzoo veroorzaekt. Gevende voor redenen van wel wetenschap, dat, nu ettelijcke Jaren geleden, twee Binne-schippers, voor of ontrent Dordrecht, waer van d'een geladen was met Graen, den anderen hebben op 't lijf gezeylt, zoo dat den Schipper die 't Graen in hadde, aldaer in de gront geraekte, en aen 't Graen groote schade wiert geleden: maer en heeft den Schipper, door den welcken de schade was toegekomen, nog ook den Schipper die 't Graen in hadde gehad, noyt wegen de schade van den Koopman yets gedragen. Gelijck nu ongevaer een Jaer geleden, mede is gebeurt, dat een Schipper, geladen met Graen, tot Amsterdam uyt den Boom komende, aldaer is overzeylt van een Bier-schipper van

Hoorn, zoo dat het Schip, met Graen geladen, aldaer in de gront geraekt, ende aen het ingeladen Graen groote schade is geleden: waer over de Eygenaers van het ingeladen Graen wel actie op den Bier-schipper, door den welcken de schade was toegekomen, hebben gezocht te maken, ende die aen den zelven te verhalen; maer hebben die zaken eyntelijk laten steken. Eyndigende hier mede haerluyder Depositie, presenteerden de zelve, des noot, ende wyders verzocht zijnde, t'allen tyde, naerder met Eede te sterken. Aldus gedaen ende gepasseert binnen de voorsz Stadt Rotterdam, ter presentie van *Boudewyn Delphius*, ende *Iacobus Delphius, Iunior*, mijne Clerquen, als Getuygen hier toe gerequireert. Lager stondt: Accordeert met sijn Minute, *Quod Attestor*; Ende was geteykent,

IAC. DELPHIUS.

Notaris Publiq 1657.

OP huyden den eersten December 1663. compareerden voor my *Iacob Delphius*, Notaris publicq. by den Hove van Hollandt geadmitteert, residerende tot Rotterdam ende voor den naergenoemden getuygen d'eerzame Srs. *Ian vander Goes, Harmen Iansz van den Heuvel, Thielman Verdonck, Iohannes Hollaer, Pieter de Riemer, Gysbert Beyer, Pieter Iacobsz van Heel, Abraham Hoogerwerf, Isaac du Castel, Iacob Cudden, Abraham de Brae, Martin van den Bosch*, en *Gerard Nieuwenhoven*, alle Koopluyden hier ter Stede, wezende alle te zamen van competenten Ouderdom; ende hebben ten verzoeke van de Overluyden van 't groot Binnelants-vaerders Gildt, alhier getuygt,

verklaert ende geattesteert, hoe waer is, dat sy getuygen respectivelijck, nu veel jaren herwaerts, gehandelt ende genegotieert hebben langhs de Binnen-stroomen, soo op Brabant, Vlaenderen, als andere omleggende Plaetsen, daer ontrent; ende dat tot verscheyden maelen gebeurt is, datter by ongeluck, soo van inseylen, als anders, schade is komen te vallen aen de Goederen, die soo by hen ghetuygen, als andere, in de Binnelandts-varende schepen geladen zijn geworden. Doch dat hen getuygen van soodanige geledene schade, noyt eenige vergoedinge door de Schippers is gedaen: Gelijck sy getuygen oock sulcks noyt van de selve Schippers hebben gepretendeert; maer is soodanige schade by hen getuygen altijdt voor een ramp gehouden: want sy getuygen altijdt van verstandt zijn gheweest, ende oock als noch zijn, dat de Schippers in de schade, aen de Goederen gevallen, niet en behooren te dragen, uyt consideratie, dat, soo wanneer de Schippers eenige schade aen hare schepen, door het inzeylen ofte anders komen te lyden, de Koopluyden, op de Binnen-stroomen handelende, volgens 't oudt gebruyck, daer toe noyt yets zijn contribuerende, gelijck hen getuygen oock noyt door eenige Schippers, die schade aen hare schepen geleden hadden, een stuyver tot vergoedinge van soodanige schade is afghe-eyscht, ende dat sy getuygen, soo lange hare memorie gedraeght, noyt anders, als hier boven staet verhaelt, hebben sien useren noch practiseren. Presenterende sy getuygen sulcks t'allen tyden (is't noot) met Eede te bevestigen. Aldus gedaen binnen Rotterdam, ter presentie van *Iacobus Delphius Iunior*, ende *Iohannes van Hensele*, mijne Clerquen, als getuygen hier toe gerequireert, dewelcke de principale

Minute, beneffens de voorsz Deposanten ende my Notaris, ook hebben onderteykent. Onder stondt : *Quod attestor*; ende was geteykent,

IAC. DELPHIUS,
Notaris publicq, 1663.

Certificatie van Schippers van Gorinchem.

WY ondergheschreve *Arien Roeloffen de Helt*, *Claes van Tiel*, *Arien Arienſz van Sprangh*, ende *Willem Wouterſz Vos*, Borgers ende Schippers, mitsgaders jegenwoordige Dekenen van het Groot schippers Gildt binnen der Stadt Gornichem; verklaren ende attesteren by desen, ten rechtelijcken versoecke van *Jacob Smit*, schipper van de Stadt Nimmegen, by onse mannen waerheyt, ende onder presentatie van solemnelen eede, waerachtigh te sijn: dat alhier binnen deser Stadt Gornichem costuymelick is, dat soo wanneer d' eene schipper den anderen in zeylt, ofte schade doet: dat syluyden de schade, aen 't schip ofte schuyt gevallen, t'samen moeten lasten ende yder voor de helft betalen, sonder dat nochtans eenige schade van waren, dewelcke in het beschadighde schip ofte schuyt sijn, by een van beyde, in eenige maniere, vergoet ofte gerepareert behoeven te werden; maer dat de schade van de selve waren komt tot laste van de Koopluyden, ofte de gene die de selve toebehooren. Verklaren wyders, noyt anders bevonden ofte gehoort te bebben in eenige Steden ofte Plaetsen van dese Nederlande: Maer alsoo op alle Plaetsen, volgens de water-

ter-rechten, geobserveert te werden: Toirconde hebben wy dese geteyckent, in Gornichem den 11. July 1657. onderstont. *Arien Roeloffsen de Helt*, *Klaes Arisse van Tiel*, *Aryen Adriaensz van Sprangh*, *Willem Woutersz Vos.* My present: ende was geteyckent,

Thomas Dael.

Notaris. Publicq. 1657.

Verklaringe van Schippers tot Middelburg.

DEecken ende Beleders van het *S*chippers Gilde ende het Buyten ende Binne-lants Water-recht dezer stadt Middelburgh in Zeelandt, oorkonden ende certificeren by dezen, ten verzoeke van d'Overluyden van 't groote Binnelandts-vaerders Gilde der stadt Amsterdam, voor de gerechte waerheyt, als dat wy, geduerende onze Regeringe, geen kennisse hebben, dat, wanneer twee *S*chippers door ongeval malkanderen hebben in den gront gezeylt, ofte dat eenigh *S*chipper op een Hooft ofte tegen palen sijn *S*chip in de gront zeylt, zulx dat de ingeladen Koopmanschappen komen wegh te dryven, te smelten, ofte te verderven, gelijk alhier wel gebeurt is: dat de Koopluyden noyt pretensie hebben gemaeckt op de Schippers in Rechte, ofte met de zelve zijn geaccordeert over de vergoedinge van de geleden schade; maer dat 't zelve by de Koopluyden alleen geleden wiert: als zijnde het perijckel en fortuyne van de Zee: zulx dat by de Zee-rechten van *Keyzer Karel*, ende *Koning Philippus* (waer nae alhier op onze *Kamer* gereguleert wert) niet verder en wert verstaen, als de vergoedinge aen de *S*chepen ende der zelver

gereetschappen gedaen, dat die half ende half gedragen wert: gevende tot meerder redenen van waerheydt ende zekere kennisse, dat wy door den Notaris van 'tGilde hebben doen doorzoeken het Recht-Boek van ons Gilde, zonder dat daerinne bevonden is een acte ofte exempel, dat in eenige jaren herwaerts een Koopman heeft in Rechten betrocken een Schipper om, in zulken ongeval, betalinge van sijne schade te hebben: hoewel, by onze kennisse, diergelijke ongelucken alhier geschiet zijn. In getuygenisse der waerheyt hebben wy dezen laten schryven, met onzen Cachette gezegelt, ende met onze eygen handen onderteykent, op onze Kamer binnen Middelburgh, desen 28. December 1657. Was onderteykent, *Claes Cornelisz Ole*, als Deken; *Johannes Haeyman*, Beleder; *Michiel Iansz*, Beleder; *Symon Iansz Verstrate*, Beleder; *Abraham Matheeussen*, Beleder. Onderstondt: my t'oirkonde; en was geteykent, *D. van Huemen*, Notaris Publicq: Daer neffens stondt het Wapen van 't voorsz Gildt, gedruckt in groenen Wassche, met een wit Papier overdeckt.

IN den Jare onzes Heeren *Jesu Christi* 1663. op den 16. November, compareerden voor my *Daniel van Huemen*, openbaer Notaris, by den Hove Provinciael van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt geadmitteert, binnen dezer Stadt Middelburgh in Zeelandt residerende, ende de getuygen naergenoemt, d'eerzame *Adriaen Jansz*, als Deken, out 68 Jaren; *Lieven Driege*, ouden Deken, out 51 Jaeren; *Jacob Pieters*, oudt 50 Jaeren; *Ioos Cornelissen Faey*, out 42 Jaeren; ende *Ian Heyndricx de Ionge*, out 44 Jaeren: gesamentlijck Beleders, ende representerende

rende (beneffens hunnen Confrater jegenwoordig abſent) het Water-recht over het groot ende Binnelants ſchippers Gilde deſer voorſz Stadt, verſocht ſijnde van weghen d'Overluyden van 't groote Binnelants-vaerders Gilde van Amſterdam, omme getuygeniſſe der waerheyt te geven, ter ſaecke naebeſchreven: hebben dienvolgende verklaert, getuyght ende geatteſteert, op den plicht van haer ampt, in plaetſe van eede, warachtigh te ſijn: namentlijck, dat wanneer de Koopluyden, handelende op Hollandt, Uytrecht, Gelderlant, Brabant ende Vlaenderen, hare Gilde-broeders ſchepen volladen met Koopmanſchappen omme binnen 's lants te vaeren, ende dat d' eene Binnelants-vaerder, op de Stroomen ofte Rivieren, den anderen, by ongeluck, ſoo van inſeylen als anders beſchadight, dat over de ſchade, die in ſulcken cas is gekomen te vallen aende ingeladene Koopluyden Goederen, de Koopluyden noyt geene vergoedinge of Haverye over de ſelve ſchade vande ſchippers gepretendeert, veel min yets genoten hebben, maer dat deſelve ſchade is voor een ramp gehouden, ende noch dagelijcx gehouden, ende by de Koopluyden gedragen wert: alleenlijck zijn, volgens de Zee-rechten (die in deze Provincie werden achtervolgt) de Schippers elkanderen gehouden te helpen dragen de ſchade, die aen de ſchepen of der ſelver gereetſchappen, door inzeylen komt te geſchieden. Gevende tot meerder redenen van waerheydt, dat zy van jongs af zelfs ſchepen, zoo binnen als buyten 'sLants, hebben gevoert, ende eenige jaren het Gilde ende Water-recht bedient hebben: preſenterende 't zelve (des noot zijnde) met Eede te beveſtigen. Aldus gedaen ende gepaſſeert binnen deſer voorſz Stadt Middelburgh, ter pre-

ſen-

ſentie van *Daniel Sybrants*, ende *Ieremias Boot*, Clercquen mijns Notaris: als getuygen, hier toe verzocht; ende de voornoemde Comparanten hebben onderteyckent de Note van dezen, in mijnen Regiſtere. Onderſtont: my t'oirkonde; ende was geteykent,

D. Van HUEMEN,

Notaris Publijcq. 1663.

WY *Herman van Leeuwen*, ende *Gerald Bouwens*, der beyder Rechten Doctor, Schepenen der Stadt Thiel, doen kondt, hier mede, dat voor ons gekomen ende erſchenen is *Gerrit van Schaerdenburg*, onzen mede-Borger, ende heeft verklaert waerachtigh te zijn, dat hy getuyge, den 14. November 1641. des avondts ontrent de klock 7. uyren, wanneer de Maen ontrent vol was, is komen varen met ſijn Kaegh-ſchuyt van Amſterdam, geladen met 15 Laſten Rogge, Kaes, Stockvis, ende andere Waren, beneden Dordrecht, even boven de Haven van Alblaſſerdam, alwaer hem tegen quam een Frieſchen Schipper, met een Frieſche Pont, ongeladen zijnde, en is verſcheyde malen tegen den voorſz Frieſchen Schipper van ſijn getuygens Schuyt geroepen, om te wycken; maer heeft den Frieſchen Schipper geen antwoort weder gegeven: heeft hy getuyge eyndelijck hem ontweken, ende tegen ſijn Zwager *Johan de Rover*, ende ſijn Knecht, genaemt *Gerrit Schuyling*, gezeyt, dat het ſcheepjen noch mis was; waer op den voorſz Frieſch-man het Roer van ſijn ſchip heeft bygedout, ende alzoo ſijn Atteſtants ſchuyt tuſſchen het roer-gebint ende durck-

durck-gebint in geloopen, dat ſijn Atteſtants Schuyt datelijck zonck: ende is ſijnes getuygens Knecht voorſz op het Schip van den Frieſch-man geklommen, ende ſijn Zwager, *Johan de Rover* voornoemt, verdroncken, ende heeft den Knecht van hem getuyge den voorſz Frieſch-man, daer hy op was, gedwongen hem getuyge, die lange in 't water gedreven hadde, te viſſen: 't welk hy gedaen heeft; ende hem getuyge tot Dordrecht gebragt: alwaer hy getuyge den voornoemden Frieſch-man heeft gearreſteert, ende aen den Burgermeeſter van Dordrecht over hem geklaegt van gewelt, aen hem geſchiet; maer is hy van den Borgemeeſter gerenvoyeert aen de Heeren van 't Water-recht: de welcke hem getuyge rieden, dat hy niet zoude procederen om de ſchade van de verdurvene Goederen weder te eyſſchen, maer dat hy getuyge alleen zoude hebben te ſpreken voor de ſchade aen ſijn Schuyt geſchiet, ende het ophalen van de zelve: Is eyndelijck hem Atteſtant, niet tegenſtaende hy wel 1700. gulden ſchade hadde, maer toegeleyt de halve ſchade van ſijn Schuyt, en de onkoſten van de zelve uyt den gront te halen. Van 't welke wy Schepenen voornoemt (des verzogt) deze Acte verleent, ende elk onzen Zegel hier onder opgedrukt hebben, op den 8. September 1657. hebbende onder op de ſpatie gedruckt twee Zegels in groenen Waſſe, met wit Papier overdekt; ende was geteykent,

S. SCHULFE.

Volgen nu de Vonniſſen ende Gewyſdens, rakende de voorſz Materie.

Extract uyt het Vlot-Register van Schepenen der Stede Enckhuysen, fol. 249. verso.

PIeter Thijssen, Coopman alhier, als last hebbende, ende hem sterck maeckende voor *Jacob Hardeloop*, ende *Jacob Dircksz*, Eysscher ter eenre, op ende jegens *Herman Thomasz de Vos*, Bierhaelder, Gedaeghde ter andere zyde. De voornoemde Eysscher seydt, ende de waerheydt is sulx, dat hy Eysscher neffens de voorn: *Jacob Hardeloop*, ende *Iacob Dircksz* tot Tonningen in den jare 1647. hebben gescheept in het Kaegh-schip van *Pauwel Eppesen*, negentien Lasten, drie Ton Haver, omme de selve tot Amsterdam te voeren: ende dat gemelte Schipper, komende met sijn Schip ende ingelade Goederen, in de Maendt van September des voorleden jaers, een dach ofte twee voor Amsterdammer Kermis, ontrent D'urckerdam, van hem Gedaeghde is aengeseylt, soo dat des Eysschers Schip terstont in de grondt is geraeckt, ende d'ingeladene Haver, nat geworden ende bedorven: invoegen datter geen meer als drie ende een half Lasten is over gebleven, ende de reste in 't geheel verloren: welcke gheledene schade, soo wel van dese Haver, als het Schip selve Hy Gedaeghde wel behoort hadde te vergoeden, ende voor de helfte aen hem Eysscher voldaen ende betaelt te hebben; Soo is hy nochtans, voor soo veel de ingeladene Haver aengaet, in gebreecke gebleven, 't welck niet behoordt. Concludeert over sulcks de voornoemde Eysscher, dat hy Gedaegde by mijn E. Heeren Vonnisse diffinitijf gecondemneert mach werden, aen hem Eysscher, soo hy procedeert, op te leggen, en te betalen

talen de helfte van de geledene ſchade aen de gemelte negentien Laſten, drie Ton Haver, yder Laſt, tot ſes en veertigh guld., ende dat met behoorlijcke intereſſen van dien, alrede verſchenen, ende noch te verſchijnen, tot de effectuele voldoeinnge toe. Dit te kennen ofte ontkennen: maeckende, in cas van proceſſe, eyſch van koſten deſes Proceſſes, ofte tot anderen, &c. In margine ſtondt, Compareerde *Adriaen Wyerts Boxemaecker*, ende conſtitueerde hem Borge voor *Pieter Thijſſen*, in qualité hier nevens genoemt, ten behoeve vande Gedaegde, belovende te betalen de koſten in deſen te vallen, indien namaels verſtaen mochte werden, die tot laſte van den Eyſſcher te moeten komen. Actum den 19. September 1648. Ende was gheteyckent *Adriaen Boxemaecker*. Onder den eyſch ſtondt: Schepenen, geſien hebbende de Stucken van Parthyen, mitſgaders op alles wel ende rypelijck gelet, doende recht, verklaren den Eyſſcher tot ſijnen gedanen Eyſch ende genomen concluſie te weſen niet ontfanckelijck, den Gedaegde, by ordine, daer van abſolverende, ende condemneren den Eyſſcher in de koſten van den proceſſe, ter taxatie en moderatie van deſen Gerechte. Actum den negen en twintigſten December 1648. onder ſtondt: Accordeert, by my, als Klerck, *S. Koeckebacker* met ſijn trecken.

Extract uyt de Ordaiaris Rolle van de Vierſchare der Stadt Delft.

Gaſt-gedingh van den 18. July 1657.

WOONSDAGH.

Jan op de Camp, ſoo voor hem ſelven, ende als procuratie hebbende van *Pieter Pieterſz*, de Weduwe van wijlen *Gurdert Beyls*, *Anthony Pieterſz*, *Bartholomeus Ruberts*, ende *Jan Steynen*, Coopluyden tot Keulen, Eyſſchers ende Arreſtanten op den Perſoon ende Schip van *Jacob Smith*, Schipper van Nimwegen,

Contra

Den ſelven *J. Smith*, gearreſteerde, en Gedaegde.

F*Rans Bogaert*, als Procureur van de Eyſſchers, ſeydt, dat by *Ellerd de Weerdt*, tot Amſterdam, voor reeckeninge van de voornoemde *op de Camp*, waren geladen in het Schip van *Cornelis van Creiffelt* vier en twintigh kippen Rondt-viſch, ende noch vier duyſent ſeven hondert twee-en-veertigh ponden Loſſe-viſch. Item noch by *Gerrit vander Linde* voor reeckeningh van den voornoemden *Pieter Pieterſz* ſes Balen Rondt-viſch. Noch by *Johan Wijncoop*, voor reeckeninge van *Gurdert Beyls*, nu des ſelfs Weduwe, ſes kippen Stockviſch. Noch by den

voorn.:

voorn: *van der Linden* voor reeckeninghe van *Anthony Pietersz* ghelijcke ses kippen Stock-visch. Noch by den voornoemden *Ellerdt de Weerdt* voor rekeninge van *Bartholomeus Rubertsz* ses Kippen Rondtvisch: ende laetstelijck noch by den voornoemden *Johan Wijncoop* voor reeckeninge van den voornoemden *Jan Steynen* vier Balen Stockvisch: bedragende de voorsz vier en twintig Kippen, ende losse-visch van den voornoemden *op de Camp*, met de vracht ende onkosten te samen contant derthien hondert achthien gulden negen stuyvers. De ses Balen Rondtvisch van *Pieter Pietersz*, met *ut supra*, te samen contant twee hondert drie en tseventigh gulden tien stuyvers. De ses Kippen Stockvisch van de voorsz *Beyls* te samen met *ut supra*, contant twee hondert een en dertigh gulden veertien stuyvers. Noch de ses Kippen Stockvisch van *Anthony Pietersz* te samen contant twee hondert een en seventigh gulden seventien stuyvers. Noch de ses Kippen Rondtvisch van *Anthony Rubertsz* te samen twee hondert ses en vijftigh gulden veertien stuyvers. Ende laetstelijck de voorsz vier Balen Stockvisch van *Jan Steynen*, hondert negen en sestigh gulden negen stuyvers: importerende alle de voorsz partyen te samen, twee duysent vyf hondert een en twintigh gulden dertien stuyvers. Welck Schip, genaemt den Beytel-haeck, gekomen zijnde op den 13 November sestien hondert ses en vyftigh, tegens over Louvesteyn, ende leggende ontrent middel-water op Ancker, heeft de Gedaegde in desen 't selve Schip overzeylt, in voegen 't selve aen den Daelhemsen Gront is gesoncken, ende de voorsz Stock- ende Rondt-visch t' eenemael bedurven daer uyt gehaelt is.

Soo concluderen de Eysschers, dat het voorsz arrest sal werden gedecreteert, ende standt grijpen ten uyt-eynde van de sake, ende voorts de Gedaegde gecondemneert te betalen, ende by provisie te namptiseren de voorsz twee duysent vyf hondert een en twintigh gulden dertien stuyvers, over 't ghene de voorsz ingescheepte Stock-ende Rondt-visch hunluyden heeft gekost, met de interesten tegen den penningh twintigh, van den voorsz dertienden Novemb. 1656 (als voor contant ghekocht, ende betaelt zijnde) tot de volle betalinge toe. In cas van debat, maeckende eysch van kosten, ofte tot andere alsulcke finen, &c.

DEn Gedaegden, soo hy geroepen is, dede segghen door *Jacob Spoors*, sijnen Procureur, wel expresselijck te ontkennen, sijn Gedaegdens persoon gearresteert te sijn, maer alleenlijck sijn Schip, niet op den naem van eenen *Pieter Pietersz*, de Weduwe van *Gurdert Beyl*, *Anthony Pietersz*, *Bartholomeus Rubertsz*, ende *Ian Steynen*, die alle in 't hooft van den Eysch hun bekent hebben gemaeckt, maer alleen op den naem van eenen *Leonard Paeuw*, hem qualificerende procuratie te hebben van *Ian op de Camp*, in

in dier qualité den Gedaegde oock gedagvaert is, ende verder niet: soo dat van wegen de voorn: *Pieter Pietersz*, de Weduwe van *Gurdert Beyls*, *Bartholomeus Rubert*, noch *Ian Steynen* geen arrest, ofte citatie is gedaen: mitds welcken soo excipieert den voorn: *Spoors* in reguard van de selve *Pieter Pietersz*, *Bartolomeus Rubertsz*, ende *Ian Steynen*, ende concludeert tot absolutie van dese instantie, met de kosten. Ende in reguard van den voorn: *Ian op de Camp*, antwoordende seyde wel waer te zijn, ende ter goeder trouwen te bekennen, dat hy met sijn Schip van Gornichem, om naer boven te varen, door de slapheydt van de windt, ontrent Louvesteyn, komende achter een wel in de neer, alwaer door de stercke stroom des Ghedaegdens schip over zyde dreef, voor de boegh van 't schip van *Cornelis van Creiffelt*, zijnde een seer oudt vervallen schip ofte een krack (soo men gemeenlijck seyt) met veel ende meenigvuldige lappen aen den anderen genagelt, waer door het selvige schip, daer inne *quasi* de ingelade goederen van de Eysschers zijn geweest, in de grondt raeckte, alles buyten schuldt van den Gedaegde, die alle devoir dede, niet sonder sich selven in groot perijckel te brengen, omme 't selve voor te komen ende te beletten: soo dat in allen gevalle den Gedaegden, volgens de Water-rechten, ende de Costume deser Landen, niet verder en is gehouden geweest, als in de schade van 't schip van den voorsz *Cornelis van Creiffelt* gevallen, de helft te dragen, sulcx hy Gedaegde oock aen den selven *Creiffelt* tot volle contentement gedaen heeft.

Omme alle welcke, ende andere redenen (is 't noot) naeder te deduceeren. Soo

con-

concludeert den voornoemden *Spoors*, in den name, ende van wegen als boven, dat het ghedaen arrest, ende sluyten van des Gedaegdens Schip sal werden verklaerdt, qualijck ende t'onrechte ghedaen te zijn, ende dat den Eysscher sal werden gecomdemneert, het selve arrest, met den gevolge van dien, kost- ende schadeloos af te doen, met interdictie van ghelijcken meer te doen: ende dat wijders den selven Eysscher met sijnen eysch ende conclusie, tot laste van den Gedaegden gedaen ende genomen, sal werden verklaerdt te wesen niet ontfanckelijck, ende den selven eysch sal werden ontseyt, met de kosten, schaden ende interessen, door het *indebite* arrest gehadt ende geleden, ofte tot anderen alsulcken finen, &c. ende seydt datter egeene de minste provisie valt.

Bogaert, persisteert voor replijcq, in reguarde vande voornoemde *Jan op de Camp*, by sijnen eysch ende versochte provisie.

Spoors voor duplijcq.

De Heeren Schepenen houden de saeck in advijs, ende al-

alvoren 't ſelve te uytten, ordonneren *Jan op de Camp* naerder ende met authentijcke Verklaringen ofte Gewijſdens van de Heeren ofte Commiſſariſſen van de Water-rechten reſpective binnen de Steden Dordrecht, Amſterdam ende Rotterdam, binnen den tijdt van acht dagen te bewyſen, dat het eene Schip het andere binnens Landts op de Revieren, ofte Stroomen eenige ſchade aendoende, ende daer door te ghelijck de Koopmanſchappen in het beſchadigde Schip eenige ſchade komende te lyden, dat als dan, gelijck de ſchade van het Schip, of heel, ofte half moet gebetert werden, alſoo van gelijcke verſtaen wert, ende in practijcke is ten reſpecte vande beſchadighde Coopmanſchappen, om het ſelvige geſien, ofte den voorſz tydt overſtreecken ſijnde, in de ſaecke te werden gediſponeert, als bevonden ſal werden te behooren.

Gedaen den den 21. July 1657.

De Heeren Schepenen uyttende het Advijs, condemneren den Eyſſcher het arreſt en ſluyten van des Gedaegdens ſchip, als qualijck ende t'onrechte ghedaen: koſteloos ende ſchadeloos af te doen, ende ontſeggen den ſelven Eyſſcher ſijnen Eyſch en concluſie, op ende jegens den Gedaeghde ghedaen, ende ghenomen: compenſeren niet te min de koſten, om redenen.

Gedaen den 6. November 1657.

Ge-extraheert uyt de ordinaris Rolle van de Vierſchare der Stadt Delf, folio 450.

450. & folio 530. ter Secretarie der selver Stadt berustende. Heden den 19. July 1663., en was geteeckent,

H van Bleyswyck.

Sententie approbatoir van den Hove van Hollandt van het vorenstaende Vonnisse van Schepenen van Delf.

IN der saecke hangende voor den Hove van Hollandt, tusschen *Jan op de Camp* , Koopman , woonende tot Keulen, voor hem selven , ende als last en procuratie hebbende van *Pieter Pietersz*, de Weduwe wylen *Geurdert Beyls*, *Anthony Pietersz*, *Bartholomeeus Rubertsz*, ende *Jan Steynen* , alle mede Koopluyden aldaer , Impetranten in relief d'appel ter eenre : ende *Iacob Smith* , Schipper tot Nimmegen , Gedaegde in't voorsz cas ter andere zyde. 't Hof met rijpe deliberatie van rade door-gesien ende overwogen hebbende alle 't gene ter materie dienende was, ende mochte moveren : Doende recht in den name, ende van wegen de Hooge Overigheydt ende Graeffelijckheydt van Hollandt , Zeelandt ende Vrieslandt, interineert de clausule van Relief inder Impetranten Mandament geinsereert, releveert hen dienvolgende van de *indebite* interjectie, en verheffinge heurder appellatie. Verklaert hen niet te min by't Vonnisse in questie te wesen niet beswaert, ende condemneert hunluyden in de kosten van desen Processe tot taxatie ende moderatie vanden voorsz Hove, mitsgaders in de

in de boete van 't fol Appel. Gedaen in den Haghe by de Heeren ende Meesters, *Frederick van Dorp*, Heere van Maesdam; *Diderick Sixti*, *Albrecht Nierop*, *Adriaen Paauw*, Heere van Bennebroeck; ende *Pieter Ockerssen*, Raedtsluyden van Hollandt, ende gepronuncieert den laetsten July 1665.

In kennisse van my,

ADR. POTS.

Alsoo in 't copieren van de bovenstaende Consideratien, ofte Bedenkelijke redenen de nae-volgende twee art. waren overgeslagen, is goedt gevonden de selve hier achter by te voegen.

Pag. 4. lin. 28. na het art. Ende alsoo veele goeren, &c.

't Zoude oock by de Koopluyden, als een groote nieuwigheydt, vreemt in 't oor klincken, dat men hun aen de gheleden schade van een Schipper soude willen doen betalen, 't welck inder waerheyt noyt in gebruyck geweest heeft.

Ende alsoo dan seker is, &c.

Pag. 7. lin. 7. Na het art. Sonder in een, &c.

Stelle dan voor, dat twee Lichters ofte Binnelandts-vaerders, het een geladen hebbende in 't Vlie, uyt een groot Schip, om 't selvete lichten; het ander tot Harlingen van 't Landt geladen hebbende; willen-

de beyde naer Amsterdam, ende onder wege beyde inde grondt gheзeylt zynde, ten reguarde van't eene de schade der goederen moet gheleden werden door sijnen Bevrachter, over Schip ende Goedt, volgens de Zee-rechten, blyvende also het Lichter-schip ontlast vande beschadighde Goederen. Volght dan klaer, dat oock de schade der Goederen van die gene die tot Harlingen geladen is, moet ghedragen werden by de Inladers ofte Eygenaers der goederen als boven.

't Is oock sulcx dat groot onderscheyt is, &c.

GEDRUCKT

Door ordre van de *Over-luyden van het Groote Binne- en Buyte-landts Vaerders-Gilde van de Smack-Zeylen*, tot Amsterdam, by de welcke dese Boeckjens door een yeder konnen werden bekomen. 1670.

